

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deliška izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Konjarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva b. telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Španska kriza

Politična kriza v Španiji se je radi odklonitve Sanches Guerra, da bi storil novi kabinet in radi revolucionarnega zadržanja socialistov in republikancev tako zelo zaostila, da je mirna rešitev postala dvomljiva.

Vzrok za sedanjo krizo se v prvi vrsti išče v dolgoletni diktaturi Primo de Riveri. Vendar ne toliko radi napak, ki jih je storil, — storil je tudi mnogo dobrega, — in tudi ne radi končnega neuspeha, ki ga je diktatorski režim doživel, ampak radi okoliščin, v katerih je Primo de Rivera oklical svojo diktaturo. Leta 1923, ko se je diktatura pričela, je za takšen skrajni korak manjkalo direktnega povoda. Res je v političnem življenju vladala velika korupcija. Res je tudi, da so se stranke in njihovi voditelji izkazali za popolnoma nesposobne. Tudi brezkonni boji v Maroku so sličili odprti rani na državnem organizmu. Toda diktatura ni mogla opravičiti svoje eksistence z javnimi prevratili ali boljševiškim terorjem, ali sploh kako predjedočo revolucijo, ki bi opravičila uvedbo diktatorskega režima. V Španiji niso socialisti zasedli tovarn kakor v Italiji, in s tem dali Mussoliniju povod za diktaturo. Niso oplašili naroda z boljševiškim režimom kakor na Ogrskem v krvavi dobi Bele Kuna in Szamuelya, ki sta pomogla do oblasti Hortyju. Sedanji Španiji je manjkala krvava era prevratnih poizkusov, v katerih bi najhujše plasti naroda začutili potrebo, da branijo svoj obstoj in svoje življenje pred prevratnimi nasilji. Zato tudi diktatura Primo de Riveri ni na narod učinkovala olajševalno, ni pomenila osvobodjenja od dobe strahu in nereda in ni bila znanilka državljanskega miru po dobi krvave anarhije. Vsega tega je pogršel režim Primo de Riveri in mu je zato manjkalo tudi potrebno ozadje, ki bi zmanjšalo v ljudskih očeh napake, ki jih je delal, a ki bi ogromno dvignil zasluge, ki si jih je za deželo pridobil. Pri narodu, ki ni prav razumel, zakaj so se ukinitile demokratične svobode, in zato kaj lahko uspeša agitacija vseh levičarskih strank, ki so zelo spretno izrabljale gospodarske težave, ki seveda tudi Španiji kakor nobeni državi na svetu niso prizanesle. Vse, kar je bilo slabega, se je pripisovalo režimu in se zahtevala njegova odstranitev.

Gonilna sila revolucionarne propagande v Španiji je framasonstvo. Španija je menda zadnja država v Evropi, v kateri družinsko življenje in vsa gospodarska struktura — razven nekaj industrijskih mest — nosi še vedno globoko krščanske poteze in v moralno kulturnih odnosih izrazito konservativen značaj. Deželo vlada katoliška monarhija. Katoliški kralj se zdi framasonstvu največja ovira, da ne more razpresti svojih temnih sil preko Španije v isti meri, kakor se mu je sicer v romanskih deželah povsod posrečilo. Kralj se zdi framasonstvu nosilec tistih idej, ki jih oni hočejo iztrebiti. Zato so se vse težave, ki so se v Španiji pojavile in vse napake, ki jih je diktatura delala, sistematično naprtile španski monarhiji in se je za vse zlo, ki je prišlo nad deželo po tajni agitaciji, delalo odgovornega kralja. Dokazano je, da je imela loža svoje prste zraven, da se kralju ni posrečilo pridobiti nobenega nekdajnjega vodilnega politika, ki naj bi prevzel predsedstvo prehodne vlade. Umetno so se inscenirali neprestani dijaški nemiri na univerzah, revolucionarni štrajki in vstaje, s katerimi je imela zlasti Berenguerjeva vlada toliko posla, da ni prišla do nobenega pozitivnega dela. Vrsta monarhističnih nasprotnikov je danes sklenjena od liberalne inteligence, ki si od prevrata obeta političnih in osebnih koristi, pa do socialistov, sindikalistov in komunistov, ki delajo po navodilih Moskve.

Danes vsi listi, zlasti francoski —, kjer uživa španski kralj zelo velike simpatije — podčrtavajo, da je bila edina napaka Alfonza XIII., da je predolgo pustil vladati Primo de Riveri in da ni preje prenehal z izjemnim stanjem. Radi tega je tako težko najti srednjo pot, ki naj povede deželo v normalne razmere. Socialisti in republikanci, katerih voditelja sta Zamorra in Lerroux in katerima je Guerra ponudil važna ministrska mesta, sta baje izjavila, da bi sprejela sodelovanje pri vladi šele pod pogojem, da se vpliv kralja na bodočo državno obliko nele popolnoma izloči, ampak, da do tistega časa, ko pade odločitev, tudi zapusti deželo.

Ugoditi tem zahtevam, bi pomenilo isto, kakor da je krona kapitulirala pred revolucijo, česar pa kralju Alfonzu za enkrat še ni treba, ker je njegova priljubljenost med narodom zelo velika in ker je že prevečkrat dokazal svoj osebni pogum in neustrašenost. Poleg tega mu priznajo tudi nasprotniki, da ima mnogo višje politične zmoglosti kakor običajni političarji in zato ni misliti, da bi se udal zahtevam skrajnežev. Kraljeva avtoriteta je med prebivalstvom povečini še nedotaknjena, predvsem pa stoji na njegovi strani armada, ki zvesto drži kralju dano prisego. Razven tega Berenguerjeva vlada, ki zaenkrat še vodi posle, razpolaga z zadostnimi sredstvi, da onemogoči revolucionarne poizkuse. Dokler se v tem pogledu ne bo kaj spremenilo, bo kralj gotovo položaj obvladal. Vendar pa je pričakovati, da bodo prav v tem trenutku vse prevratne sile podvojile napore, da zrušijo disciplino zlasti v armadi in s tem odvzamejo kroni najmočnejšo oporo. Napoveduje se tudi generalni štrajk železničarjev, ki bi se raztegnil tudi na vse druge važnejše obrate. Po drugi strani pa se javlja, da bo kralj znova poizkusil z vojaško diktaturo, ker ni mo-

Kralj Jurij se poda v Indijo?

Sprava med Anglijo in Indijo se uresničuje

London, 18. febr. Potem ko je Gandi prvi čas po svoji oprostitvi iz ječe, ki je bila pravzaprav le »custodia honestissima«, zavzel napram spravi med Anglijo in Indijo večalimenj odklonilno stališče, se je zdaj nenadoma premislil. Angleške vlade, ki Gandija dobro pozna, ni presenetilo ne prvo ne drugo in je mirno čakala, da se dogodki razvijajo dalje. Gandi je po smrti zmerne nacionalističnega vodje Pandit Nehruja izgubil direkcijo in padel v roke mlajšim ekstremistom. Zato je pisal podkralju Irwinu pismo, da ne odneha od propagande za neposlušnost, dokler angleška vlada ne stori pozitivnega koraka za neodvisnost Indije. Stavil je tudi druge pogoje, naker je dobil od podkralja vljuden, toda negativen odgovor.

Nato je Gandi svoje protiangliško stališče še poostiril, zahtevajoč, da naj se iz Indije odstrani takoj vsa angleška vojska, ker da Indija od nikogar ni ogrožena. Z vojsko vred naj zapusti Indijo ves angleški upravni aparat. Tega pa ni pisal podkralju, ampak objavil v indskih listih v obliki intervjuvov.

Medtem pa so začeli svoje delo zmerni krogi, ojačeni po sir Tej Bahadur Sapruju in njegovih tovariših, ki so se vrnili v Indijo s konference okrogle mize. Ker Sapru po svojem političnem talentu daleč prekaša ne samo Gandija, ki je gol idealist brez vsake politične taktike, ampak vse nacionalistične voditelje sploh, mu ni bilo težko Gandija pregovoriti, da je zelo neapetno odklanjati roko sprave, ki jo nudi Anglija, da Indija postane pravi dominijon, kajti če se zamudi ta prilika, Bog ve, kdaj pride druga taka! Če MacDonald pade, dobo imeli Indci opraviti s konser-

vativnimi trmoglavci, ki bodo namesto ustave Indiji poklonili svinčene kroglice in plinske bombe. Na podlagi predlagane dominijonske ustave bo Indija lahko postala popolnoma neodvisna, če bi bilo to treba; čemu torej vztrajati na odporu, ki po nepotrebnem izčrpuje sile dežele?

Argumente sir Supruja so podkrepili krvavi dogodki v Benaresu. Tu so namreč Indci ubili muslimanskega trgovca, ki je prodajal angleško blago. To je dalo povod za strašno klanje med hindsko in muslimansko množico, ki je bila ravno zbrana v sloveči Aurangzebovi mošeji in je pridrela iz nje. To pa je Indce še bolj razvnelo, ker Aurangzebova mošeja, ki se dviga nad hindskimi templi ob sveti reki Ganges, sploh ne morejo videti. Nastala je bitka, v kateri je bilo več 100 ljudi ubitih. Ko je prišla policija, je morala streljati, da loči vojujoča tabora. Ta dogodek je Gandija in nacionaliste zelo potrl.

Gandi je zdaj pisal podkralju drugo pismo. Pisal mu je, da se želi z njim sestati in se z njim o usodi Indije razgovarjati v duhu miru in ljubezni, naker je lord Irwin odgovoril, da mu bo izredno drago, če bo mogel Gandija sprejeti.

Gandi je odpotoval 16. t. m. iz Allahabada, kjer se z voditelji indskega kongresa nahaja, v Novi Delhi, kjer stoluje podkralj. Tu se je 17. t. m. podal iz kolodvora v podkraljevo palačo, kjer je bil takoj sprejet. Gandi je ostal pri podkralju cele 4 ure in se bo razgovor 18. t. m. nadaljeval.

Politični krogi ne dvomijo, da je s tem Gandijev odpor zlomljen. Gandi je mehka duša, lord Irwin pa najboljši upravnik, kar jih ima veliki britanski imperij. Koncesije Anglije so v resnici tako velike, da se jih noben pameten človek ne

more braniti, nacionalisti pa tudi vedo, da če te odklonijo, morejo računati z najenergičnejšo voljo Anglije, da za vsako ceno ostane v Indiji, za kar bo zastavila vse svoje ogromne sile in sredstva. Saj je tudi nevarno vstajo v Birmi ukrotiti v najkrajšem času, v Indiji pa ima na razpolago nižje kaste, ki komaj čakajo, da skočijo višjim za vrat, ako bi nastale resne homatije. Sicer pa ima Anglija z Indijo najplemenitejše namene in bo Indija kot svobodne britanski dominijon več veljala nego če bi bila svobodna izven britanskega imperija.

Ako Gandi ponudi celo roko za spravo, se takoj začnejo razprave, kako uresničiti ustavo federativne Indije, ki se je v principu sklenila v Londonu. V to svrhu se pripeljeta v Indijo ministri za Indijo Wedgewood Benn in ministri za dominijone Thomas, ki sta oba člana delavske stranke. Ministra bosta z lordom Irwinom na čelu in s pomočjo Gandija sestavila komisijo, ki bo ustavo v podrobnostih izdelala.

Za spravo se prizadevajo zelo tudi indski maharadžje. Maharadži bikanorski in bopalski sta brzojavila v London, naj bi kralj Jurij leta 1932, ko se bo po njihovem pričakovanju mogel že otvoriti parlament svobodne indske federacije v Novem Delhiju, sam prišel v Indijo otvoriti zbornico. Kralj Jurij bo to v resnici tudi storil.

Gandi pri podkralju.

Newdelhi, 18. febr. AA. Po razgovoru z indskim podkraljem je Gandi večer izjavil, da se bo nadaljeval razgovor danes. Ko je Gandi vračal od podkralja, ga je pozdravljala velika množica. Videti je bilo, da je zelo zadovoljen in je živahno odzdravljaval množici.

Španija krenila-desno

Nova vlada vsebuje markantne monarhistične osebnosti - V nočni seji so sklenili sklicati ustavodajno skupščino

Madrid, 18. febr. kk. Kralj je določil za ministrskega predsednika admirala Aznarja, za zunanega ministra grofa Romanonesa, za notranjega ministra dosedanjega madridskega župana, markija Hoyosa, za pravosodnega ministra markija Alhuzemasa, za vojnega ministra dosedanjega ministrskega predsednika, generala Berenguerja, za mornariškega ministra admirala Rivera, za finančnega ministra Ventosa, Cambogeva prijatelja, kar je zato važno, ker Cambó odločno nastopa za skrajšnjo stabilizacijo peze, za ministra za javna dela La Cirva, ki je svoječasno sodeloval s Primo de Rivero, za gospodarskega ministra voditelja konservativcev, grofa Bugallala, za delovnega ministra vojvodo Gabrijela Maura.

Konec krize je pripisovati močnemu pritisku monarhističnih politikov, ki so dali kralju vedeti, da nikakor niso zadovoljni s Sanchezom Guero in njegovim postopanjem. Razen tega so bili nekateri generali pripravljeni, izklicati monarhistično diktaturo tudi brez sporazuma s kraljem. Če ne bi potrebovali inozemstva za stabilizacijo peze in za druge stvari in če ne bi bila potrebna parlamentarna vlada, bi najbrže prišlo do ostre vojaške diktature. Monarhistični politiki so imeli dolgo nočno sejo, na kateri so izdelali listo za posamezna ministrstva, katero so pozno ponoči predložili kralju. Na tej seji, katere sta se udeležila tudi general Berenguer in njegov finančni minister, se je določil program za novo vlado in med drugim sklenilo, da se skliče ustavodajna narodna skupščina. Brezstrankarski listi trdijo, da bi bila

drugačna rešitev krize nemogoča. Monarhistični listi pa častitajo sami sebi in deželi ter hvalijo ustavno in nepristransko postopanje monarha. Zatrjujejo, da politični položaj sedaj ni samo dober, temveč celo prav izboren. Liberalni listi se radi ostre cenzure ne morejo izjavljati.

Madrid, 18. febr. kk. Kraljica se je vrnila iz Londona v Madrid ob 9 zvečer. Na kolodvoru je ni pričakoval kralj, temveč samo obe hčeri in en infant. Mnogi monarhisti so pozdravljali kraljico na kolodvoru in na ulicah, ki vodijo do kraljevega gradu. Končno se je pokazal na balkonu tudi kralj. Potem, ki se je umaknila policija, ki je gosto zastražila ulice, so demonstranti napadli v eni glavnih ulic avtomobil, s katerim se je vračal »mov sin Primo de Riveri in več drugih monarhistov. Avto so zažgali, potnike pa pretepli.

Pariz, 18. febr. kk. Voditelj španskih socialistov Triet izjavlja v intervjuju v »Excelsioru«, da je monarhistični režim v Španiji popolnoma izrabljen. Celo nova diktatura bi se držala največ en mesec. Vsi prepričani republikanci bi morali odkloniti sodelovanje s krono.

Včeraj pozno zvečer je prišlo v Madridu do hudobnega padov med policijo in revolucionarnimi študenti, ki so hodili po ulicah in vzklikali: »Doli kralj! Zivela republika!« Ko je nastopila policija, so študenti napravili barikade s prevrnjenimi avtomobili. Končno jih je policija razpodila. »Petit Parisien« piše, da je bil topniški polk v Getafeju razorožen, ker so častniki pripravljali pronunciamiento za republiko.

Romunski kralj potuje

Vsestransko prizadevanje za rešitev krize

Bukarešta, 18. februarja. AA. Rador poroča: Kralj Karel dva tedna ne bo sprejemal v avdienci. Ta čas bo porabil za to, da se bo na licu mesta poučil o razmerah v narodu. Včeraj se je nenadoma pojavil v nekem okraju glavnega mesta in je osebno zapovedal uradnikom, naj hitreje vrše svoje posle. Obenem se je informiral o njihovih rodbinskih in premoženjskih razmerah. Nato je šel v neko finančno upravo, kjer si je ogledal poslovanje in si dal poročati o premoženjskem stanju davčnih obvezancev. Tam je ostal celo uro. Nato je šel v neko trgovino, kjer se je informiral o cenah in brezposelnosti. Potem pa je odšel v neko hišo v predmestju, kjer se je informiral o prebivalcih te hiše. Ko se je čez četrte ure spet pojavil na cesti, so ga obklopile množice ljudi, ki so mu priredile ovacije. Kralj jih je začel izpraševati, kako jim gre, in je med nje razdelil mnogo darov in denarja. Ko so ovacije dosegle višek, se je kralj vrnil v dvor.

Bukarešta, 18. febr. Z. Potrjuje se, da se Titulescu nahaja v Parizu in se razgovarja s finančnim ministrom Popovičem, ki se tamkaj mudi radi posojila. Titulescu je izjavil, da se bo v kratkem vr-

gel mirno rešiti krize. Kriza se radi tega naglo bliza svojemu vrhuncu, ko si v odprtem boju stopita nasproti kralj in prevratne sile. Treba je počakati kakšen bo izid tega boja. Želeli je le, da bi bil kolikor mogoče kratek in nekrvav in da bi pomagal pravici do zmaga.

nil v Bukarešto. Na mesto poslanika v Londonu bo podal ostavko in se bo posvetil notranje-političnemu delovanju.

Bukarešta, 18. febr. Z. Kongres liberalne stranke se ne bo vršil 20. febr., marveč od 28. februarja do 1. marca. Listi poročajo, da se bo na tem kongresu sprejela resolucija, ki jo bodo predložili kralju Karlu. V njej bodo zahtevali, da vlada narodne kmečke stranke odstopi takoj. Liberalci bodo v resoluciji izjavili, da sprejemajo sestavo vlade in polno odgovornost za vladno delo in da obljubljajo, da bodo rešili gospodarsko krizo. Na kongresu se bo sklepalo o tem, ali bo potrebna koncentracijska vlada. »Cuventul« je zvedel, da bo liberalna stranka, kot velika stranka v zelo ostrem zadržanju proti sestavi kabineta osebnosti.

Poljedeljska konferenca

Pariz, 18. febr. kk. Pariške poljedelske konference evropskega študijskega odbora, ki bodo 23. in 26. februarja, so pod vodstvom Brianda samoga. Francija je poslala na konferenco svoje prve strokovnjake, državnega podtajnika za narodno gospodarstvo Ponceta, šefa francoskega oddelka za Društvo narodov Massiglija, ravnatelja za gospodarska vprašanja v zunanjem ministru Coulonderja in ravnatelja za gospodarske pogodbe v trgovinskem ministru Elbela.

Sv. stolica protestira

Rim, 18. febr. AA. Poročajo, da je sv. stolica pozvala svojega nuncija v Parizu, naj dožene resnico o tem, da so baje ruske postaje namenoma motile papežev govor, ki ga je imel ob otvoritvi vatikanske postaje. Če bi ta vest odgovarjala resnici, potem bo Vatikan odločno protestiral proti taki kršitvi mednarodnega prava.

Novice s Primorskega

Trst, 18. febr. Z. Preganjanja naših rojakov se nadaljujejo. Številne naše rojake brez povoda aretirajo. Za aretacijo zadostuje, da pri preiskavi najdejo kak str slovenski ali hrvaški časopis. Aretirance maltretirajo po ječah. Vsih aretirancev celo izginijo. Te dni so napravili hišno preiskavo pri župniku Simonu Fruliču v Grdem selu pri Pazinu. Našli so pri njem koledar »Danica«, rad česar so ga aretirali.

Smrt kal. novinarja

Dunaj, 18. februarja. kk. Po težki bolezni je umrl danes komercialni svetnik Avgust Hirsch, čestni mešan dunajski ter izdajatelj in glavni urednik krščanskosocialnega lista »Neuigkeits-weltblatt«. Hirsch je spadal med najmarkantnejše sobojevnike dr. Luegerja. Svoj list je dal na razpolago političnim interesom dunajskega voditelja krščanske socialne stranke Kunschaka in ga zapustil sedaj svojemu sinu, ki bo list ohranil za dosedanje demokratične tendence.

Pravne vesti

Belgrad, 18. februarja. AA. Minister pravde je predpisal na osnovi § 25. zakona z dne 6. februarja 1929, s katerim se uvaja in uveljavlja kazenski zakonik, zakon o kazenskem postopku in zakon o izvršenju kazni z odvzemanjem svobode, pravilnik o uniformiranju in oborožitvi pravosodnih stražnikov. Na podlagi tega pravilnika ima stražnik pravico rabiti orožje v tehle slučajih: 1. če ga kdo napade, ali če ga hoče delo razorožiti, 2. če naleti na neznano sumljivo osebo, ki se ne odzove na poziv »stoj! in začne bežati, 3. če naleti na kakršnokoli osebo, ki se na trikratni poziv ne ustavi, 4. če ne more drugače pozvati stražo kot s streljanjem v zrak in 5. pri splošnem alarmu v slučaju požara, revolte ali splošne nevarnosti.

Brezposelska kriza

Split, 18. febr. Z. V tovarni »La Dalmatienne« se nadaljujejo redukcije delavstva. Zdi se, da bo ta tovarna z delom začasno prenehala. Toda te redukcije so le navidezne, ker se namerava tovarna notranje urediti in modernizirati, naker bi sprejela še večje število delavstva na delo, kakor doslej.

Gejzer mineralne vode

Sisak, 18. febr. Z. Tu je vzbudil ogromno senzacijo izbruh mineralne vode, ki je prišla na dan iz globine 180—190 m ter brizgala več desetnih metrov visoko. To se je zgodilo v Galgovi, poleg železniške proge. V eni uri se je dvignilo v zrak 17.500 litrov vode, ki je merila 19,2 C. Njene kemične sestavine so iste, kakor doslej.

Pomorska nesreča

London, 18. februarja. AA. Snoci je v silnem viharju zadel parnik paroplovne družbe »Moorline« ob skale Pincushion v bližini Sunderlanda. Po zelo napornem delu so rešili čolni s pomočjo rešilnih raket spravi posadko na varno. Parnik sam, ki je bil na poti iz Dunkirka v Tyne, se nahaja v zelo nevarnem položaju.

London, 18. februarja. AA. S parnika »Hallmoor« so spravili na kopno soprog kapetana in 24 mož posadke. Kapetan sam, prvi in drugi častnik, 3 strojniki in 6 mož posadke je ostalo na parniku. Škoda, ki jo je parnik pretrpel, ni znana. Upajo, da ga bodo rešili v nekaj dneh, ko bo visoka plima.

Velika blamaža fašist. režima

Vehementen govor proti g. Mussoliniju

Washington, 18. febr. Znano je, da je ameriški admiral Butler nekako pred enim mesecem v nekem uglednem tujakujem klubu imel govor, v katerem je ostro napadel g. Mussolinija, češ da izdaja vojno. To ni nič čudnega, je pri tej priliki dejal ameriški admiral, če pomislimo, da je g. Mussolini ob neki priliki, ko je šofiral svoj avto in pri tem povozil otroka, Američanu, ki se je vozil z njim in želel, naj se avto ustavi, dejal: »Kaj pomeni življenje otroka, če gre za državne posledice? To da mu je povedal Cornelius Vanderbilt junior. Umevno je, da je Mussolini takoj, ko se je seznanil, naročil italijanskemu poslaniku v Washingtonu, da proti nastopu admirala Butlerja najodločneje protestira, obenem pa demantira omenjeni dogodek, ki da se ni nikoli zgodil. Kar se tiče mladega Vanderbilta, je izjavil italijanski poslanik, da sploh nikoli ni bil skupaj z g. Mussolinijem. Obenem je seveda poslanik opozoril, da bi zaradi takega napada prijateljski odnosi med Italijo in USA lahko občutno trpeli, če se šefu italijanske vlade ne da primerno zadoščeno.

Spiro tega se je zunanji urad pri italijanski vladi opravičil, državni tajnik za mornarico pa je odredil, da ima admiral Butler priti pred vojno sodišče. G. Mussolini je nato v posebnem pismu izjavil, da je zadovoljen in da je dogodek zanj s tem likvidiran. Fašistično časopisje pa je tri dni zaporedoma v svojem znanem brezskrbnem in banalnem tonu zadevo slikalo kot veliko zmago Italije in Mussolinija, pred kojega zahtevo da so morale celo Zedinjene države kloniti.

Fašistični režim pa ni računal z demokratičnim čutom in znanim samoljubjem ameriške javnosti, ki absolutno ni bila mnenja, da bi bila zadeva na ta način pravilno rešena. Postavil se je pa po robu admiral Butler sam, ki uživa zaradi svojih briljantnih sposobnosti kot častnik in javen delavec ogromno populariteto in se tega seveda v polni meri zaveda. Ameriška javnost je napadla vlado,

ker je disciplinirala admirala, preden je zadevo sploh preiskala. Tudi opravičilo pred g. Mussolinijem ameriške javnosti ne odobrava, ker so se USA napram Italiji obnašale vedno lojalno, dočim rimska vlada v Ameriki podpira fašizem. Na vsak način bi bila morala vlada, preden se je opravičila, počakati izida preiskave proti Butlerju.

Ameriška javnost je tako razburjena, da je moral prezident Hoover zdaj izjaviti, da odredba proti admiralu Butlerju ne izvira od njega.

Butler je nato izjavil, da zahteva, da naj bo razprava pred vojnim sodiščem javna. Državni tajnik za mornarico se je spričo razpoloženja javnosti v to takoj udal. S tem pa je situacija postala še bolj kritična. V Ameriki, kjer vlada tudi v vojaškem resoru popolna politična svoboda, bi favna razprava lahko imela najdalekosežnejše politične posledice. Vanderbilt junior je izjavil, da je bil res skupaj z Mussolinijem in sicer 22. julija 1926 in da bo rad nastopil kot priča za resničnost dogodka z avtomobilom, ki ga je navedel Butler: incident, piše »New York Herald«, se je zgodil blizu mesta Grosseto, povožena pa je bila mala deklica. Spričo tega pač ameriški vladi ni ostalo nič drugega, kakor da je odredbo, da se ima admiral postaviti pred vojno sodišče, preklicalo in se zadovolji s enostavnim ukorom admirala, ki ostane dalje na svojem visokem mestu kot poveljnik atlantske eskadre, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo.

S tem se pa zadeva za ameriško demokracijo, ki je radi te diplomatske afere silno razburjena proti italijanskemu fašističnemu režimu, nikakor ni končala. »The World« in z njim ostalo veliko ameriško časopisje je otvorilo pravo kampanjo proti fašističnemu režimu. Ker je 5. februarja t. l. umrla mati umorjenega poslanca Matteottija, Isabella Matteotti, pri čemer je vlada prepovedala razum najbližjim sorodnikom vsako udeležbo pri pogrebu kakor tudi venci in objavo smrti v časopisih, ameriško časopisje podrobno pogrva to strašno zadevo.

»The World« trdi, da je Matteottija ubil Duminil po zamisli in naročilu odzgoraj, da je bilo lelo poslanka strahovito zmerjavno in skazeno, da sta bila po islem naročilu ubita tudi bivši minister Amendola in pisatelj Gobetti kakor tudi cela vrsta drugih. Fašistična Čeka (Ovra), ki stoji na Viminale, dela vse po višjem navodilu. Po istem naročilu je bilo najboljši Italijani v strašnih ječah Ara Coeli in na otokih. Za tajno policijo izdaja italijanski budžet štirikrat več nego Francija itd. itd.

Na vse te obdolžitve fašistično časopisje molči ko grob: italijanski listi popolnoma zamoledujejo tudi zmago admirala Butlerja. Nibče ne zahteva zadoščeno za pisavo ameriškega časopisja.

Stvar pa je postala velepolitičnega pomena, ko jo je zagrabil sam ameriški senat. Tu sta fašistični režim vehementno napadla senatorja Hefflin in Brookhart. Hefflin je z ozirom na šefa italijanske vlade, namigujče na afero Matteotti, rabil besede, ki se sploh ne morejo reproducirati. Brookhart pa je napadel ameriško vlado, ker se je opravičila, češ da USA niso vezane po nobeni lojalnosti na italijanski režim, ki na zunanji držbi miriljubne govore, da bi popravil svoje dezolantne finance, v šole pa je pravkar uvedel šitanko, ki govori o italijanskem cesarstvu, ki da se bo ustvarilo z mečem in s pogumom umreti.

Istega dne je objavila »United Press« intervju z bivšim italijanskim ministrskim predsednikom Nitti-jem, ki izjavlja, da se popolnoma strinja z mnenjem ameriške javnosti, ki se ne smatra vezane po lojalnosti do režima, ki podpira Hitlerja, daje potuho sovjetom in plačuje nemirne elemente na Balkanu, v Avstriji in na Madjarskem, da bi motili evropski in svetovni mir.

Nacionalni krogi USA so sprožili misel, da naj se admiral Butler pri prihodnjih volitvah za predsednika postavi za kandidata. Tak slučaj ni prvi, ker je, kakor znano, prezident Roosevelt bil tudi vojak in sicer polkovnik pehote.

Zadnje vesti iz Španije

Pariz, 18. febr. kk. Zatrjuje se, da je preteklo noč prišlo v Madridu do resnih demonstracij proti kralju in kroni, katere so morali zatreti z orožjem. Dalje se trdi da so strokovne organizacije proklamirale generalno stavko. O tem, ali je bila generalna stavka izvedena, ni nobenih vesti kakor tudi ni nobenih vesti o razpoloženju na deželi.

Med macedonshimi teroristi

Sofija, 18. februarja. kk. Listi poročajo, da je prišlo večer radi ugrabljenja popa Hristova, radi česar so protogrovisti ostali brez voditelja, do sprave med obema sovražnima kriloma Macedoncev, in sicer tako, da opustijo voditelji protogrovistov vsakršno politično udejstvovanje. Nihovim pristajam je deno na prosto, da se pridružio skupini Mihajlova ali pa se umaknejo iz macedonskega gibanja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 18. februarja. 2. Kmetijsko ministvo je odobrilo kredit 4 in pol milijona dinarjev za izplačilo 140 vagonov selekcijskega semena iz državnega dobra Belje. Seme se je banovinom že razdelilo.

Belgrad, 18. septembra. 2. S prvim marcem se dovoljuje uvoz svinj v Avstrijo, ker so se avstrijske oblasti prepričale, da je kuga, radi katere je bil uvoz prepovedan, imela samo lokalni značaj.

Belgrad, 18. febr. AA. Kr. banska uprava Dravske banovine dobi 50.000 Din podpore za zimsko tečje iz vseh panog kmetijstva.

Belgrad, 18. februarja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je upokojen na lastno prošnjo Aleksander Jemrić, član državnega sveta v 1/2.

Belgrad, 18. februarja. AA. Minister zunanjih zadev je podelil ekskvatur Brunu Kataliniću nolarju v Splitu, ki ga je švedska vlada imenovala za častnega konzula.

Belgrad, 18. februarja. AA. Ameriška vlada je imenovala za vicekonzula v Zagrebu Roberta Felnerja.

Zagreb, 18. februarja. 2. V bolnišnici je dav umrla Ivana Vrkljanova, ki jo je pred 8 dnevi napadel Slavko Zimbrek, da bi se masčeval nad njenim očetom.

Kako pišejo listi o Španiji?

„Journal de Geneve“

od 17. februarja tako označuje položaj v Španiji: »Španska kriza je več, kakor pa parlamentarna kriza, to je kriza režima. Klici: »Živela republika!« ki se slišijo po madridskih ulicah, spominjajo na napad na Bastille pred izbruhom francoske revolucije, tembolj ker se razlegajo okrog madridske jetnišnice, kjer je zaprtih nekaj političnih voditeljev. To so sicer samo poulični pojavi, toda tudi na znotraj se vrši preobrat, ki mora vznemirjati kraljevo palačo in branilce monarhije. General Berenguer je nameraval dne 1. marca izvršiti splošne volitve, toda spričo dejstva, da so se levičarske stranke odklonilno izrazile, je moral demisionirati. Parlament, ki bi bil izvoljen pod takimi pogoji, bi ne obsegal ne socialistov, ne republikancev, niti galitskih agrarcev, nobenega Katalonca in ne velike večine liberalcev. Takšen parlament bi ne predstavljal narodove volje in vlada, ki bi se bila morala nanj naslanjati, bi bila prepuščena gotovemu poginu.«

»Do sedaj so levičarske stranke bile popolnoma razpršene. Zadnji dogodki pa so jih strnili v skupno fronto proti monarhiji. Od kar je cenzura nekoliko ponehala, so se zvezale med seboj in soglasno zahtevajo republiko. Ravno tako so tudi socialisti in člani strokovne zveze prešli v ofenzivo. Sklenili so namreč, da bodo v slučaju volitev proglasili splošno stavko. Splošna stavka sama na sebi še ni bogve kakšno privlačno borbno orožje niti bi ne bila nevarna. Toda kdo more trditi, da bi ne dala povoda za večje socialne neredi. Kralj bo torej imenoval novo vlado, toda kaj, če bo ta vlada morala odstopiti vsled pritiska javnega mnenja.«

»Kaj se bo torej zgodilo? Upor republikancev, ki je bil dosedaj bolj pasivnega značaja, je postal borben. Pričakovati se mora, da bo njihov boj postal od dne do dne hušji, da bodo napadali monarhijo z vsemi razpoložljivimi sredstvi ter da se ne bodo dali preplašiti več od nobene nove vojaške diktature. Slišalo se je, da je imel kralj namen postaviti vojaški direktorij, kateremu bi načeloval general Mola, sedanji predsednik celokupne varnostne policije v državi. V tem direktoriju bi se nahajala tudi generala Martinez Anido, notranji minister v vladi Primo de Riveru in general Barrera, bivši vrhovni komandant Katalonije.«

»Položaj v Španiji je torej postal zelo vznemirljiv. Ako bi prišlo do spremembe režima tudi državne meje niso več varne, kajti ne smemo pozabiti, da so se levičarske španske in levičarske katalonske stranke lani v San Sebastianu odločile, da se bodo medsebojno podpirale vreči monarhijo ter pustiti Kataloncem popolno svobodo, da si potegnjejo politične meje, kakor hočejo. Od njih bo odvisno, če bodo Katalonci hoteli ostati v zvezi s Španijo ali pa če bodo hoteli ustanoviti neodvisno suvereno državo. Sedanja parlamentarna kriza je samo ena kratka epizoda v važnem poglavju španske zgodovine, ki se trenutno piše.«

„Germania“

z dne 17. februarja piše o istem predmetu takole: »Tragična usoda španske monarhije je, da mora iskati opore ravno pri onih osebnostih, katere so ji prizadele največ škode. Santiago Alba, katerega je kralj osebno telefonirano prosil za sodelovanje, je odklonil. Grof Romanones ni prijatelj sedanjega kralja, Sanchez Guerra je bil le še pred enim letom od vojaškega sodišča sojen in obsojen in ravnokar iz ječe izpuščen. Ni dobro znamenje, da mora Alfonso XIII. iskati zaščite pri svojih sovražnikih. Pred par leti bi se koraki, katere je kralj podvzel sedaj, mogoč smatrali za okrepitev monarhije, danes so prepozni. Na znotraj je socialistična in republikanska propaganda vedno bolj širila nezadovoljstvo z diktaturo in s kraljem, od zunaj pa je španska emigracija sistematično ruvala na ugledu diktature in kralja samega. Tako so celo kraljevi osebni prijatelji prestopili k njegovim sovražnikom. Njihovemu pritisku se je kralj udal, ko je dopustil trmino de Rivero, vendar pa njegov naslednik Berenguer v trinajstih mesecih vladanja ni prav čisto nič ko-

ristil kralju in njegova vlada bo v zgodovini nosila pečal kompromisov, ki niso zadovoljili ne levce, ne desnice, kralju pa odvzeli ugled.

Ko se je prvič govorilo o novih volitvah in so levičarske stranke spregovorile besedo o ustavodajni skupščini, se je kralj morebiti upravičeno bal, da bi takšna skupščina njegove pravice vendar le preveč okrnila. V tem boju za svoj prestol je kralj izbral neko srednjo pot: razpisal je volitve za novo skupščino, ki bi pa ne imela pravice spreminjati ustave. Ko je cenzura ponehala, in je ljudstvo moglo izraziti svoje želje, se je pokazalo, kako neobhodno potrebna je postala reforma ustave. Zaporedoma so se izjavili za ustavodajno skupščino vsi pomembnejši politični voditelji. Ni dobro znamenje, če se v tem kritičnem položaju vsi državniki vlečejo nazaj, ker to dokazuje, da se hočejo ohraniti za poznejše dogodke. Za enkrat leži velik vprašaj nad španskim ljudstvom, o katerem nihče ne ve, če bo glasovalo za ali proti monarhiji. Eno je gotovo namreč, da stojijo vsi katoliško misleči Španci, armada in uradništvo strnjeno okrog svojega vladarja, ki se bo pa moral v varstvo svoje dinastije odreči mnogim prerogativam, katere mu je nudila stara španska ustava. Seveda vladar ne bo smel poslušati nasvetov, da prepusti usodo svoje države novi vojaški diktaturi.

„Sedaj začno zborovati sovjeti!“

Pretepi v avstrijskem parlamentu

Dunaj, 18. febr. kk. V narodnem svetu je prišlo danes popoldne do velikih pretepov. Ko je dobil besedo socialnodemokratski poslanec Wallisch, je takoj nastal v klopi Heimatbloka strašen hrup. Poslanci so zmerjali Wallischa, ga imenovali morilca in izjavili, da ne bodo trpeli, da bi tak človek govoril v parlamentu. Socialni demokrati so viharno odgovarjali. Z obeh strani so planili poslanci skupaj ter je v bližini ministrskih klopi nastal hud pretep. Padale so klofute, obdelavali so se s pestmi, breali z nogami.

Gradbeni program francoske mornarice

Pariz, 18. febr. kk. Poslanska zbornica je začela danes razpravo o proračunu vojne mornarice, ki zahteva za l. 1931 kredite v višini 3076 milijonov frankov (lansko leto 2879 milijonov frankov). Od tega zneska odpade 1007 milijonov frankov na gradbo mornarice in zavarovanje obale. Letošnji delni program predvideva zgraditev 40.000 ton novih ladij, med njimi ene oklopne križarke po 23.000 ton, ki naj služi za spopolnitev večinoma že zastarelih bojnih ladij in kot protituf za nove nemške bojne križarke. Odborovemu poročilu je bil priložen seznam, iz katerega je razvidna dosedanja graditev francoske mornarice, ki izkazuje, da je bilo v letih 1922 do 1930 danih v delo lahkih ladijskih enot, to je torpednih rušilcev in križark 10.000 ton, skupaj za 239.724 ton, od katerih je v službi že 124.825 ton, to je 52%. Podmornice je bilo danih v delo za 59.202 toni, od katerih je v službi že za

in se suvali. Reditelji niso mogli napraviti miru. Sebe pozneje se je posrečilo krščanskim socialistom in poslanecem Landbund, da so po dolgem času ločili pretepače. Predsednik je med tem sejo prekinil. Ko je potem sejo zopet otvoril, je predsednik izrazil obžalovanje, da se godijo taki prizori in opominjal poslance, naj varujejo v bodoče dostojnost zbornice. Ko je potem začel zopet govoriti poslanec Wallisch, so se odstranili poslanci Heimatbloka in klicali: »Sedaj začno zborovati sovjetile«

10.119 ton, dočim bo ostanek zgrajen še letos. Dalje je dobila francoska mornarica ladjo-matice za letuša z 22.005 tonami, v gradnji pa je še nadaljnja ladja-matica z več kot 10.000 tonami. Gradbeni program za utrditev obale, ki se ima izvršiti do l. 1935, zahteva nekoliko nad 1000 milijonov frankov stroškov, od katerih se zahteva za letos prvi obrok 270 milijonov frankov. Dalje se predvideva s skupnimi stroški 2500 milijonov, razdeljenih na 8 do 9 let, graditev podzemeljskih petrolejskih rezervarjev za preskrbo mornarice v primeru vojne. V teh rezervarjih bo Francija za primer vojne lahko zbrala rezervno 2 milijonov ton petroleja.

Pariz, 18. febr. kk. Po kratkem posvetovanju je bil danes v poslanski zbornici sprejet mornariški proračun. Razna zvišanja, ki jih je finančni odbor predlagal za posamezne točke tega proračuna, bo na predlog vlade še enkrat pregledal ministrski odbor.

Bolg.-italijansko priateljstvo

Sofija, 18. febr. AA. O priliki odhoda dosedanjega italijanskega poslanika v Sofiji Piacentinija prinaša »Demokratiški Zbor« uvodnik, v katerem poudarja, da so se že prej prijateljski odnosi med kraljevinama Italijo in Bolgarijo v času ko je bil v Sofiji za poslanika Piacentini, še bolj utrdili, ter je pri tem prišlo tudi do rodinskih zvez med obema kraljevskima domoma, pri čemer ima svoj delež na zaslugah tudi poslanik Piacentini.

Friedrichshafen, 18. febr. AA. Tokajšnja zeppelinška tvornica je kupila aluminijevo ogrado angleškega zrakoplova »R101«, ki se je svojčas ponesrečil v severni Franciji. Te ostanke bo tvornica uporabila pri gradnji novega Zeppelina. Vodstvo tvornice poroča, da odpade nameravani polet Zeppelinovega zrakoplova na severni tečaj iz finančnih razlogov.

Podonavuska federacija

Fantazije nemškega časnikarja o nekem načrtu dr. Beneša

Včerajšnja »Kölnische Zeitung« prinaša izvirni dopis svojega madjarskega dopisnika pod naslovom »Groß Bethlen in njegovi nasprotniki«, v katerem izvaja med drugim sledeče:

»Zbližanje med Avstrijo in Madjarsko je vzbudilo mnogo vznemirjenja med državami Male antante. Dokaz za to so bile izjave, ki jih je dr. Beneš podal pariškemu »Paris Midi«, v katerih je čsl. zunanji minister ostro napadel revizionistične zahteve madjarskega predsednika vlade in zahteval popoln preobrat v njegovi politiki. Dr. Beneš je izsilil tudi skupno izjavo zunanjih ministrov Jugoslavije in Rumunije, v kateri si državi obljubujeta, da ne bosta brez predhodnega odobrenja od strani Čehoslovaške podpisali nikakoga gospodarskega sporazuma z Madjarsko. Grof Bethlen je po svojem povratku v Budimpešto takoj poudaril, da bi bilo potrebno avstro-madjarski sporazum razširiti v smeri proti Nemčiji in Italiji, na jugu pa v smeri proti Rumuniji in Jugoslaviji.«

»Sedaj, ko je dr. Beneš prepovedal svojim zaveznikom vsak separaten sporazum z Madjarsko, je postalo jasno, da je vsaka srednjeevropska

politika brez CSR nemogoča. Z drugimi besedami, samo njegov načrt o podonavski zvezi je edini, od katerega se sme pričakovati odrešenja.

Omeniti se mora še posebej, da je nedavno tudi Maniu v izjavah, ki jih je podal dopisniku »Neue Freie Presse« zastopal dr. Benešovo misel. Maniu se je celo izrazil, da bi po njegovem mnenju ne bilo ostati samo pri gospodarski zvezi onih držav, ki so svoje dni tvorile avstro-ogrsko monarhijo. Ta zveza bi se lahko izpopolnila s skupno obrambno organizacijo. Čsl. in romunski državniki so celo pristali na to, da bi gotovo imeje, na korist Madjarske popravili; tako bi CSR pristala na odstopitev vsega ozemlja severno od Donave in vzhodno od črte Bratislava Košice, Rumunija pa bi vrnila vse kraje izven Sedmograške, torej mesta kakor so Arad, Marmarošiget, Veliki Varadždin. Seveda bi Madjarska tudi teh poudrov ne marala sprejeti, ker stoji na stališču Wilsonovih 14 točk in zahteva plebiscit povsod, kjerkoli prebivajo Madjari. Madjarsko vlado podpira Mussolini, ki z nesimpatičnimi očmi zasleduje dr. Benešovo politiko arednjeevropske zveze po donavskih držav.

Madjarska je prepričana, da je avstro-madjarski sporazum odprl vrata proti Nemčiji. Same na ta način bo Madjarska mogla uiti zankam, katere nastavlja dr. Beneš.«

Grško-bolgarski spor

Sofija, 18. febr. AA. Danes depoično je bila seja parlamentarne komisije za zunanje zadeve. Na seji je minister za zunanje zadeve Burov razložil grško-bolgarski spor. Burov je večer sprejel angleškega poslanika v Sofiji in z njim dolgo časa govoril o tem sporu. Bolgarski odgovor na znano pismo angleškega zunanjega ministra Hendersona bo predano angleškemu poslaniku po seji parlamentarnega odbora za zunanje zadeve in seji ministrskega sveta.

Sofija, 18. febr. AA. List »Zarja« poroča, da so bolgarski krogi jako nezadovoljni s stališčem, ki ga je zavzel zunanji minister Burov v grško-bolgarskem sporu.

Velikanske poplave v Macedoniji

Atene, 18. febr. AA. Iz Macedonije poročajo o velikanskim poplavah. Vse reke od Marice do Strumice so narastle in poplavlje okoliško škoda gre v milijone. V spodnjem toku Vardarja je škoda precej velika. V Tesaliji so zlasti narastle reke Vistrica, Staneja in Penoi in je vojaštvo moralo reševati prebivalstvo zlasti v vaseh Ceroveci, Karanidi in Budozanski. Med Lariso in Trikalom je promet ustavljen, ker je reka Staneja odnesla mostove. Tudi tam je moralo vojaštvo pomagati pri reševanju prebivalstva. Število živine, ki je poginila, še ni dognano, prav tako tudi ne vse škoda, ki so jo narastle vode povzročile.

Sofija, 18. febr. AA. Zaradi poplave Marice, ki je odnesla nekaj mostov, je promet z Odrinom prekinjen. Orient ekspres proti Carigradu ni mogel odpeljati in je moral ostati v Sofiji. Prav tako ne vozijo vlaki iz Carigrada.

Sofija, 18. februarja. kk. Ker je reka Arda v Turčiji preplavila železnice in pred Odrinom odnesla železniški nasip v dolžini 150 metrov, mora Simpson-ekspresni vlak voziti samo do Sofije. Drugi vlaki vozijo do bolgarskega mejnega mesta Lilegrada.

Drobne vesti

London, 18. februarja. 2. Na snočni seji laburistične stranke je izjavil minister za finance Snowden, da bo deficit v državnem proračunu znašal 40—50 milj. funtov.

Budimpešta, 18. februarja. AA. Univerze balkanskih držav so sklenile predlagati odboru za podelitev Nobelove mirovne nagrade, naj s to nagrado dlikuje tako zvano balkansko konferenco.

Angora, 18. februarja. AA. Na smrt oboje-nega upornika Husejina, ki je zbežal pri zadnjih usmrtilah izpod vislice, so ušli v bližini Magne-sije, ko je prišel iz gozda in prošil kmete za živila. Slednji so ga predali orožnikom. Obesili ga bodo v sredo.

Slovenska misijonarka v Indiji

Pismo dr. Miriam Zalaznikove

(Prinašamo zanimivo pismo, ki ga je pisala dr. Miriam Zalaznik iz Indije. Tu so njeni prvi vtisi, ki prevevajo od jarknega optimizma in zaupanja v božjo pomoč. Pa naj govori sama):

Ihansi (Indija), januarja.

V Bombayu nas je čakala provincijalka, ki mi je pa takoj povedala, da sem namenjena za Ihansi in še isti dan je odpotovala z menoj tu sem, kamor smo dospeli po 18 urni vožnji. Kraj sam je srednje-veliko mesto, brez vsake druge pomembnosti kot te, da je velika vojaška postojanka in manjše železniško križišče. Garnizija šteje 2000 vojakov-Angležev in veliko večje število vojakov-Indijcev. Temu dejstvu se imamo zahvaliti, da je Ihansi znan po svojih lepih cestah, kakor se z njimi ne more ponašati vsako indijsko mesto. Mislim, da to občutimo zlasti v času deževja. Tu smo skoro izključno navezani na delo v soli in internatu. Vse, od po-biža z dolgo črno kito pa do finega otroka visokega častnika, je tu zastopano. Moralni in verski nivo katoličanov je deloma zelo nizek, pač pod vplivom protestantizma, ki predvsem deluje z denarjem.

Pravega misijonskega dela bi bilo sila mnogo zunaj po deželi in vsaj v počitnicah bi človek našel čas za to, če nas bi bilo več. Tako pa jedva zmagujemo in še rabimo svetnih učitelj. Poleg matere prednice, ki je Monakovčanka in je že 30 let zunaj, so tu še tri matere, vse v Indiji rojene Angležinke (so pa to ljudje, ki nimajo naših misijonskih pojmov, še celo njih krščanski pojmi so sindich angehaucht. Ena izmed teh je zadnjič na pr. pripovedovala silno senzacijsko in smešno, ker se je neka evropska dama zahvaljevala svojemu služabniku. »To vendar ne gre,« je sklenila svoje pripovedovanje, tri laiške sestre, ena nad 30-letni veterani v misijonskem življenju, druga je 15 let zunaj, tretja je šele eno leto tu, jaz sem pa prišla kot osmi blagor zraven.

Imamo nekako gimnazijo in pošestoriti bi se morala, da bi bila kos svojim nalogam. Šolsko leto smo zaključili dne 6. dec. in imamo

sedaj počitnice, kar pomeni v misijonih le spremembo dela. Dne 15. januarja se prične novo šolsko leto, in moja indijska karijera. Prevzela bom razred, če ne dva (po navadi je tako, da sta dva razreda v enem prostoru in pod isto razrednico) in vse drugo od ravnateljskih poslov do knjižničarke. Moj veliki križ za enkrat je to, da naj bi postala »lumen« v matematiki. Če ne prevzamem dveh razredov ampak le enega, pride vsa matematika v višjih razredih nadme.

Ali Vas smem vprašati, če mi utegnete preskrbeti kako knjigo z obsežnimi razlagami sv. pisma stare zaveze. Vseeno mi je, v katerem jeziku bi bila knjiga. Veste, naša hiša je zelo siromašna. Silno borna je religiozna biblioteka. Hiša sama ni velika in docela nezadostna za potrebe. Saj vidite, dva razreda v enem prostoru. Drugo leto bo treba še tretji navrh spraviti.

Prilagam Vam sliko, ki je zelo dobra. Na levi vidite šolsko poslopje, kjer je tudi internat (moj Bog, kakšna velika beseda). Široko stopnišče vodi kakor vidite v kapelo, ki je v silno revnem stanju in potrebna popravil. Kip Presv. Sreca Jezusovega krasi glavni oltar. Nekaj šolskih prostorov je tudi tu v tkzv. novem poslopju, kjer je kapela. Sicer so pa tam naše sobe, obednica in soba prednice, kar vse služi v deset namenov. Čisto na desno bi želeli zidati, pa za enkrat zaman skušamo priti do kake zelene veje. Še nobenega vinarja. Meni se prednica kar smili, istočasno jo pa moram občudovati, s kakšno mirno, rekla bi brezskrbnostjo, ki seveda izvira iz brezmejnega zaupanja, prenaša vse te skrbi. Zato bi me silno veselilo, ko bi od nekdaj in še bolj, ko bi iz moje Slovenije prisiljal žarek upanja. Potem človek zopet z novim pogumom vztraja.

V soli bo marsikaj prilike za širjenje krščanskega etosa in to se mi zdi bistvena točka misijonskega delovanja v Indiji. Prilike za po-deželjsko misijonsko potovanje seveda ni zame, pa če bi tudi bila, jaz za enkrat ničesar ne bi mogla storiti, dokler ne znam jezika ljudstva. Meni je vselej, kot da ni nobenega mostu med

njimi in menoj. Debelo se gledamo in izmenjamo nasmeh.

Meni se zaenkrat v vsakem pogledu dobro godi. Imamo zimo, ki pa je najlepša pomlad, bi rekli doma. Vse Ihansi je v cvetju in tudi pri nas imamo nekaj gred cvetja, ki smo jih pa z največjimi težavami zasadili. Sredi vrta imamo votlino lurske Matere Božje, denar za napravo je daroval neki protestant. Pred 30-imi leti je bila tu še džungla. Povsod se še nahajajo velike skale, v ozadju naše stavbe so še prepadi in za temi džungla. Ponoči je čuti smeh hijen in lajanje lisic. Nudi se pač dosti prilik, da človek misli na smrt...

Sedaj pa me čaka še veliko truda in težav. Šola! Ves ustroj je drugačen in včasih diametralno nasproten z našimi pojmi. Jaz se pripravljam na velike težkoče in velik boj. Delati bo treba izpite, in sicer v Cambridgeu. Iz Anglije pridejo vprašanja, komisija odpre pisma ob začetku izpita — vse gre pisмено v angleških solah — in ob zaključku rešena vprašanja da v ovoj, zapečati in odpošlje. Vse to res ni enostavno.

Dosegla sem torej svoj cilj, to si z radostno dušo pravim: pa je le vse skupaj samo začetek. Takšno je pač življenje. Prosim Vas, da se vsakomur, ki bi Vam kaj izročil za misijone oz. zame, v mojem imenu najiskrenejše zahvalite in ga zagotovite, da se vsak dan ponovno spominjam vseh dobrotnikov...

Rečeno je bilo že, da hočemo Slovenci pomagati poštne stroške za našo misijonarko, ki so znašali okrog 12.000 Din. Tretjino je treba se zbrati. Razen tega pa M. Zalaznik prosi še za potrebe v Indiji. Uverjeni smo, da prošnja misijonarko dr. Miriam Zalaznikove ne bo ostala klje v puščavi. Naša sveta dolžnost je, da podpiramo domače misijonarje, da molimo zanje in da tako pomagamo širiti kraljestvo božje na tem svetu. Spomnite se torej na svojo rojakinjo in darujte kakor Vas ona prosi. Darove sprejema knezoškofjski ordinarijat v Ljubljani in Misijonska pisarna v Ljubljani, Semeniška ul. Stev. 2.

Lepi Pixavon-lasje

so sedaj tudi z

Pixavon-Shampooom

popolnoma brez sode

Jedan svežanj zadostuje za 2 pranja in stane samo Din. 3*50

Proti izročitvi tega kupona dobite Vi jedan svežanj Pixavon-Shampooona zastoj pri Vašem trgovcu.

Brezplačno razpečevanje zaključimo 23. februarja 1931.

ODOL KOMPANIJA D. D., BEOGRAD

Rimska naselbina pod Krimom?

(Podkriške zanimivosti.)

Tomislav, 17. febr.

Prav v kotu pod Krimom se tiči vas Strahomer. Nekoliko v hrib, kakih 40—50 m nad okolico, pa se dviga strahomerška cerkva sv. Jakoba. Na prvi pogled na tej cerkvi nič posebnega ne opazimo. Taka se nam zdi, kot so po navadi naše podružnične cerkvice. Če pa pridemo bližje in si cerkev nekoliko od zunaj bolj natančno ogledamo, opazimo, da je v cerkveno steno videnih več nagrobnih kamnov, na katerih je še dobro ločiti latinske napise.

Odkod so prišli ti kamni v Strahomer? Ljudje pravijo, da so ti kamni najdovekije nagrobni spomeniki in da so jih našli, ko so nekoč popravljali cerkev in poravnali teren pred cerkvijo.

Mogoče, da je bilo res tu kdaj rimsko pokopališče in če je bilo pokopališče, tudi naselbina. To se da sklepati iz tega, ker je kraj lep, nekoliko dvignjen nad okolico, tako da je bil varen pred vodo, imel lahak dohod in poleg tega komaj dve uri oddaljen od Emone.

Mogoče bomo doživeli tukaj še zanimivo odkritje. Kolikor je pa že odkritega, bi bilo pa vsekakor vredno in zanimivo, da bi si o priliki ogledal kak strokovnjak in izrekel svojo sodbo.

Je pa cerkev ena najstarejših v okolici. Nekateri sodijo, da je stara okoli 800 let.

Epileptike ozdravlja?

Mostar, 16. febr.

Pred nekaj meseci je prišel v Mostar mlad gospod, Ljubomir Cosovič, ki je izjavljal, da zna zdraviti epileptike, bolnike, ki bolehalo za padavico (božjast). Prebivalstvo je mislilo, da se Cosovič šali in njegovih prerokovanj ni imelo za resna. No, Cosovič je začel zdraviti in prvi poskusi so pokazali, da bolniki, ki jih je zdravil, niso imeli več napadov. Ne samo to, kak mesec po tem, ko so se začeli zdraviti po Cosovičevem receptu, so se čutili bolniki krepke, prerajene, dobivali so dober tek, zdravo barvo in dobro voljo. Cosovičovo zdravlilo so čaji iz neklih domačih zelišč. V tem času je ozdravil mnogo bolnikov v Mostaru in tudi izven njega. Vaš dopisnik se je za to stvar zanimal in je šel k nekaterim od teh bolnikov, ki jih je zdravil Cosovič, ter jih vprašal, kako se počutijo.

G. Sokal, tajnik sarajevske policije, ki je bival v Mostaru v družbi g. Jana Drobnyja iz Bratislave na Češkoslovaškem, je povedal, da je Cosovič zdravil njegovega štirinajletnega sina: »Zelo dobro mu gre sedaj. Nima napadov že tri mesece, čeprav jih je poprej imel vsak drugi ali tretji dan.«

G. Angelko Preka, bančni uradnik, je tudi izjavil, da ga je zdravil Cosovič in da nima več napadov. Njegovi napadi so bili poprej zelo hudi in so trajali po pol ure. Sedaj jih pa sploh ni več, razen malih sunkov, ki mu včasih pridejo, a jih vzdrži sede na stolu.

Podjetnik Gjuro Vlainić je izjavil: Moja žena je pred petnajstimi leti začela dobivati hude napade, ki so bili v oblačnih dneih zelo pogosti, tako da jih je dobivala vse tri do štiri dni po enkrat, včasih na po tri do štirikrat na dan. Kako strašno je bilo radi tega moje in njeno življenje, si lahko mislite. Nikdar nisem imel miru. Vsakokrat, kadar sem bil v mestu, sem trepetal ob misli, da jo bom našel ko se vrnem domov, ranjeno in pobito. Dogodilo se je, da je padla na vročo peč. Moje življenje je bilo strašno in sem skoro začel obupavati. Odkar je začela jemati zdravlilo, nima več napadov, a od tega je že tri in pol meseca. Sedaj sem miren.«

Ga. Ziba Alajbegović je izjavila med drugim sledeče: »Moja hčerka je torej popolnoma ozdravljena. Kako sem zaradi tega srečna, vam ne morem povedati. Dokler je tako trpela, me je včasih tako prišlo, da bi bila najraši prišla za orožje in jo ustrelila, samo da jo rešim njenega trpljenja. Sedaj na je zdrava.«

To so nekatere izjave bolnikov ali njihovih staršev. Seveda se ne spušcam v to, da bi te slušaje komentiral. Saj ne vem, ali so vsi ti resnično ozdravljeni, ali pa so samo močnatno duševno tako optimistično impresionirani. Kaj je na tem, to naj ugotovijo zdravniki, ki se tudi zanimajo za to stvar, jaz kot dopisnik poročam le suha dejstva.

C. H. S.

Drca Melita Pivec-Stelč

Docteur ès Lettres

Pariz, 16. februarja.

Kakor sem že kratko poročal, je v soboto, 14. febr. popoldne zagovarjala svoje delo o gospodarskih razmerah Ilirskih provinc dr.-ca Melita Pivec-Stelč.

Obramba se je vršila v dvorani Louis Liard na Sorboni. Predsednik juryje je bil Henri Hauser, prof. gospodarske zgodovine na Sorboni; člani za bibliografsko tezo so bili: Louis Eisenmann, prof. slovanske zgodovine na Sorboni in Philippe Sognac, prof. zgod. francoske revolucije na Sorboni; člani za tezo o gospodarskih razmerah Ilirskih provinc pa razen predsednika Hauserja A. Mathiez, prof. moderne zgodovine na Sorboni in de Martonne, profesor za fizično geografijo na Sorboni.

Slovesnosti so se razen druge publike udeležili poslanik kraljevine Jugoslavije v Parizu Spaljaković, André Vaillant, prof. srbohrvaščine na École des langues orientales, prof. Jacques Zeiller, direktor studij na École pratique des Hautes Études, Gabriel Millet, direktor studij na École pratique des Hautes Études in prof. na Collège de France in gospa G. Millet, slikarica — vsi ollični prijatelji Jugoslavije in posebej tudi Slovenije. Dalje: André Mazon, podpredsednik publikacij Instituta d'Études Slaves, Boris Unbegaun, knjižničar istega instituta, Charles Schmidt, glavni nadzornik bibliotek in arhivov, ter od slovenske kolonije dr. Fr. Zwitter in dr. Ojsterc.

Po triurni razpravi o predloženem delu, ki so se je udeleževali člani juryje, se je ta umaknila, in je po kratkem posvetovanju predsednik H. Hauser proglasil, da univerza v Parizu priznava g. kandidatini čast doktorja.

— Pri slabi prebavi, pomanjkanju krvi, bledici, shujšanju, obolelih žlezah, kužnih izpuščajih, tvorih urejuje naravna »Franz-Josef« grenčica izobno tako važno delovanje prebavi. Odlični zdravilniki so se prepričali, da »Franz-Josef« vodo celo najnežnejši otroci lahko preneso. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Otroka našla očetovo nogo

O tragični smrti železničarja pri Trebnjem.

Trebnje, 17. februarja.

Ob pretrestljivi smrti železniškega premo-garja Franca Drenika, ki ga je snoči povozil vlak, še naslednja pretrestljiva podrobnost:

Doma so zvedeli za nesrečo šele davi. Snoči je žena pokojnika čakala do enih ponoči. Ker ga ni bilo, je mislila — ker je zadnji čas opravljal službo tudi mesto nekega tovariša — da se je pri njem zamudil in da bo tam prenočil. Zjutraj mu je pa napravila zajutrek, katerega sta mu nesla sin in hči. Šla sta po progi Ponike-Trebnje.

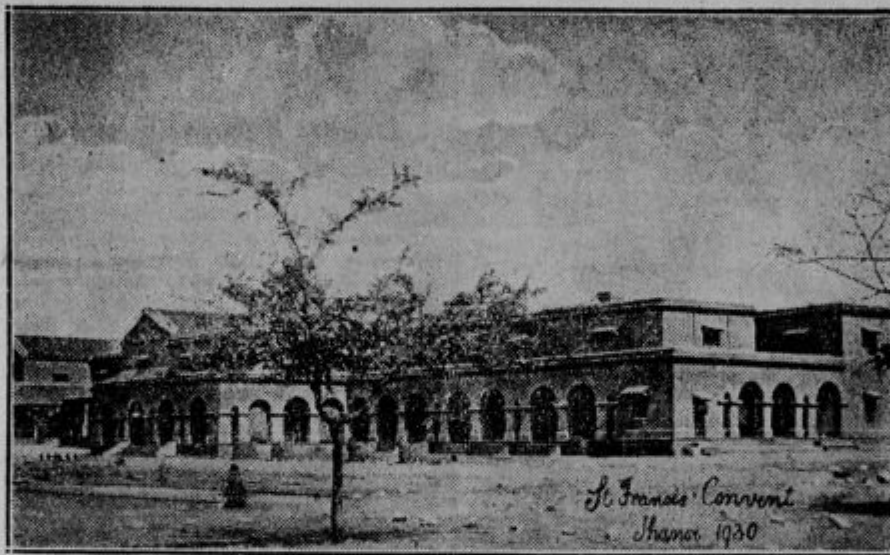
Ko prideta že blizu postaje Trebnje, se jima je nudil strašen prizor: V snegu sta ugledala nogo svojega očeta, katero sta po obleki takoj spoznala. Šla sta takoj domov, da sporočita strašno vest materi. Seveda nista upala sama povedati, ampak sta šla k sosedom, ki so potem povedali ženi. Vse je jo tako potrla, da je nevarnost tudi za njeno življenje.

Pokojni zapuša 6 nepreskrbljenih otročičev.

Štelančič še v preiskavi

Ljubljana, 18. februarja.

Včeraj smo poročali, da je policija obdržala aretiranega Lojzeta Štelančiča v zaporu, dokler se povsem ne izkaže njegova nedolžnost. Lojze Štelančič ostane v zaporu tako dolgo, da policija vsestransko ne preišče njegovega dokaza ali bljaja. Brž ko bodo Štelančičeve navedbe vsestransko ugotovljene, bo izpuščen. V interesu preiskave pa policija objavlja sedaj čim manj podrobnosti o menceški tragediji.

Soli, internat, kapela in samostan, kjer deluje naša slovenska misijonarka.

Ona
drži
kar
obeta!

Iz prave Kayser-Ellison-Sheffield srebrnega
jekla izdelana, zato kvalitativno prvovrstna.
Dobiva se povsod Pre. ljalci naj
se obrne o na Gustav Husser & Sohn,
Wien VII, Richtergasse 10.

Zopet požar v Kašlju

Požigalec požiga dalje — Ubog delavec ob vse imetje

Vevče, 17. febr.

Jutri poteče teden dni, odkar je pogorelo Gradovo gospodarsko poslopje v Zg. Kašlju. Vse okolnosti so takrat govorile, da je zažgala zlobna roka kakega Gradovega sovražnika.

Davi ob 5 pa je vaščane zbudil plat zvona pri podruž. cerkvi. In že so preplašeni ljudje vstajali in vpili: »Gori pri Berkariju!« Sredi vasi je gorelo. Ogenj so opazili prvi ljudje, ki so se v jutru vračali od predpustne zabave v vasi ter sklicali speče vaščane in nesrečno družino Jožeta Bezljaja. Ta je uslužben v tobačni tovarni. Redil je tudi kravico in imel mal hlev ob stanovanjski hišici.

Očividci pravijo, da je začelo goriti v hlevu. Prihitele požarne brambe, kašelske, vevške in zaloška so požar udušile. Pogorelo je vse:

Kronika nesreč na deželi

Ljubljana, 18. februarja.

Na Dolenjskem imajo ponekod navado, da na pustni terek »streljajo pustac z možnarjem. — Pusta so streljali tudi na Brezjah pri Sevnici. Možnar pa je predčasno eksploziral in se razletel. Pri eksploziji je bil težje poškodovan 23letni kmetski fant Anton Gorišek z Brezj 20. Dobil je poškodbe na glavi, največ pa po obrazu in na obeh. Danes je bil prepeljan v ljubljanske bolnišnico.

Drugi, ki ga je pust pobedel, je 21letni mizarjski pomočnik Franc Princ iz Skofljice. Snoči na pustni terek zvečer, so se fantje stegli v Javor-nikovi gostilni ter Princa pretepli s steklenicami po glavi. Fant je precej resno poškodovan.

Danes popoldne se je ponesrečil 24letni zidarski pomočnik in posestnikov sin Jožef Bizolj v Bizoviku 12. Rezal je doma slamo za slamo-reznici. Med delom pa je padel in si prerazl dlan na desni roki. Fant je zelo močno kravrel, tako da je moral priti ponj reševalni avto in ga prepeljati v bolnišnico.

V vasi Slapu pri Trzinu se je ponesrečila 40 letna delavka Mar. Rogelj. Ta je danes dopol-dne padla po stopnicah in si zlomila desno nogo. V Tovarniški ulici v Vodmatu je danes po-

drvarnica, hlev, svinjak in hiša. Ostalo je le zidovje. Ogenj je obližnil tudi Višnovarjevo poslopje, ki je oddaljeno 20 korakov od ceste. Dež, ki je lil ob požaru, je obvaroval sosednja poslopja, kjer pa imajo tudi škodo, ker so znosili pohištvo in drugo na prsto v sneg in na dež.

Veliko škodo trpi posebno Bezljaj, ki je pred leti naredil novo streho na hišo. Zavaro-van je bil za malo vsoto. Ima večjo družino 5 otrok.

Vaščani so prestrašeni in se sprašujejo: Ali res hoče neznan požigalec celo vas uničiti. Vse kaže, da je bil ogenj zopet podtaknjen, kako prpi Gradu.

Ali bo res treba organizirati stražo za varstvo imetja vaščanov? Naši orožniki pridno zasledujejo požigalca. V teku tedna sta bila v vasi dva požara, le sto korakov vsakebi.

poldne napadel velik pes sprevoznikovega sinčka Ivana Dražarja in ga ugriznil v levo stegno.

Vsi ponesrečenci so bili prepeljeni v bolnišnico.

Mačka povzročila nesrečo

M. Sobota, 17. febr.

V četrti sobi tukajšnje bolnišnice leži šest-letni fantek iz Sela. Nogo ima strto. Postal je žrtve nenadne nesreče.

Sam pripoveduje o nesreči sledeče: »Z očetom sva bila pri strini. Ko sva šla od tja do-mov, sem šel jaz spredaj. Prišel sem do vrat in sem jih odprl. V tistem trenutku je skočila proti vratom mačka. Zapletla se mi je med noge. Ena noga je odletela na eno stran, druga na drugo in jaz sem padel. Vstati več nisem mogel. Ko so prišli oče in so pogledali nogo, sva videla, da je bila strta. Potem so me polo-žili na sani in so me pripeljali sem.«

Fantek popolnoma mirno prenaša svojo usodo. A mački je obljubil maščevanje. S sveto jezo zatrjuje: »Ko pridem domov, zgrabim ma-čko in jo ubijem.« Da svoje grožnje ne bo uresničil, je jasno. Ko bo zdrav, bo pozabil na vse in muce se mu tudi znala nekoliko priliz-niti ter ga s tem potolažiti.

Od vinarja do milijard

Kako je Rockefeller postal milijarder

Berlin.

V tukajšnji prekomorski založbi je pravkar izšel nemški prevod Winklerjevega življenjepisa: »John D. Rockefeller«. Knjiga se čita napeto kakor roman.

Stari Rockefeller je bil potepuh, glumač in slepar, ki je ljudem po deželi prodajal »redstvo proti raku«, zraven pa s svojimi šalami in dovtipi zabaval ves svet. Dolar je znal najti takorekó na cesti. Svoje sinove je trdo vzgajal in jih oslepil za par centov, kjer je le mogel. »Naj se nauče paziti!« je dejal. Vzgoja se mu je obnesla.

Mladi John D. je kot majhen deček hodil dan za dnem pomagat na neko farmo. Kar je trdo prigaral, je spravil cent do centa in ob koncu dela je imel skupaj 3.50 dolarja. Paglavce se je že dobro spoznal v obrestih in izračunal, da bi moral naložiti v banko samo 50 dolarjev po 7%, pa bi dobil vsoto, za katero je bil moral sedaj tako trdo delati, v enem letu, ne da bi mu bilo treba le prstom geniti. Tedaj je sklenil: »Zame naj poslej dela kapital.«

Ko je dopolnil 16 let, ga je oče vzel z gimnazije, kjer je bil dobil precej dobro izobrazbo. Nato se je napotil od podjetja do podjetja, da bi dobil službo. Ko je dolgo zastoj brusil pete, ga je neki trgovec le sprejel za poskušajo. Mož se je kmalu prepričal, da je z mladcem dobro zadel. John D. je bil povsod, kjer je moral biti, vse je skušal videti in slišati, vse vedeti, kar je treba znati za vodstvo velikega podjetja. Hitro se je povzpelo do pomožnega knjigovodja s 25 dolarji na mesec in potem za knjigovodjo s 1000 dolarji na leto. Toda kmalu je spregledal, da je še naj-

bolj dobičkanosno, če človek dela zase.

Poiskal si je druga, s katerim je otvoril trgovino z žitom in na spreten način — če je bilo treba, se ni bal zvijače — spravil skupaj potrebni kapital.

Še kot skromen uslužbenec začetnik je začel John D. skrbno beležiti vsak cent, ki ga je izdal. V ta namen si je nabavil blagajniško knjigo, ki je danes znana pod imenom »Glavna knjiga A« in jo hranijo Rockefellerjevi kakor veliko svetinjo. Tu so med drugim zabeleženi naslednji izdatki: »Deset centov za zunanji misijon. Gospodu Downyju, enemu naših mladih duhovnikov, deset centov. Najemnina za cerkveno klop en dolar. Za nedeljsko šolo pet centov. Za darilo gospodu Farrarju, superintendentu v nedeljski šoli, 25 centov. Za mali cerkveni list deset centov.« John D. se še danes kraljevsko raduje, da si je od svoje borne začetne plače še vedno utrgal nekaj centov v dobrodelne in verske namene.

Sploh je bil mladi John D. po svoje vzoren dečko. Bil je član neke baptistovske sekte in ni niti enkrat manikal v nedeljski šoli ali pri službi božji. Poleg »Glavne knjige A« je bila zanj najvažnejša knjiga Sv. pisma. Vse njegove kupčije slone na rekih iz Sv. pisma, ki ga razlaga pač po svoje. Je to neka krhka, steklena pobožnost, pobožnost ameriških sekt, ki jim manjka veliki, enoten pogled na svet in življenje.

Za zabave John D. ne izda niti centa. Tobak, alkohol, ples, gledališče, koncerti so zanj stvari, katerim se mora vsak pošten mlad fant brezpozno izogniti. To pa zato, ker je tako škoda vsakega centa. Kakor čebelica je zlagal cent do centa in si tako nahniral začetni kapital, ki mu je potem

narasel v orjaške milijarde. Za vse duhovne in kulturne potrebe se je zatekal v nedeljsko šolo, za katero je razmeroma veliko žrtvoval.

Izprva je John D. kupčeval z žitom, potem pa je genialni mož zaslužil, da je njegova bodočnost — v petroleju. Delal je pa previdno in najprej ustanovil rafinerijo in si poiskal za druga najgenialnejšega kemika v Pennsylvaniji. Devdesetletni John D. še danes rad pove, da sta kupovala petrolej, kadar je bil poceni, prodajala sta ga pa, kadar je bil drag. Potem je začel segati po petrolejskih vrelih in polagoma spravil vse v svojo posest. Še danes je ljudem uganka, kako se mu je to orjaško podjetje posrečilo, a toliko je gotovo, da ni šlo vselej po gladkih in ravnih polih. Naj pa so njegovi dohodki narasli v vrtoглаve višine, vendar ni nikdar niti za trenotek pozabil, da je podlaga za milijon posamezen cent in da mora visoko ceniti cent, kdor hoče priti do milijona.

Kakor modro in previdno upravlja John D. Rockefeller z denarjem v svojih kupčijah, tako ga skrbno in premišljeno uporablja tudi za dobrodelnost. Nič manj kakor 40 milijard in 350 milijonov dinarjev je daroval doslej John D. Rockefeller v dobrodelne namene. Od tega je prešla čičaška univerza okroglo 50 milijonov dolarjev.

S svojimi ogromnimi darovi v dobrodelne svrhe skuša Rockefeller položiti svet nad svojim ravnanjem v gospodarskem življenju in si pridobiti spoštovanje in ljubezen človeštva. Toda z nilem ne bo mogel izbrislati dejstva, da je vse svoje življenje in vso svojo genialnost posvetil enemu samemu božanstvu — dolarju, nad katerim je pozabil človeka.

Komu najbolj preti epidemija hripe?

Ta zli bolezenski pojav ni prizanesel niti do bro negovanim višjim krogom. Nastane torej vprašanje, odkod izvira ta nevarna epidemija in kdo ji je zlasti izpostavljen!

Hripa zalezuje zlasti one, ki so nagnjeni k prehladu, in se pripisuje nenadnim izpremembam vremena.

Ta nahod z mrzlico preti prav za prav vsakomur. A statistika smrtnih slučajev jasno kaže višino nevarnosti zlasti za one, ki smatrajo redno telesno nego za nepotrební luksus.

Kot potrebuje stroji olja, avto bencina, tako potrebuje telo negovanja. najbolje dnevno dvakratne desinfekcije (umivanja) vsega telesa z Levio Mentol droženko.

Enako priporočljiva je desinfekcija (grgranje) ustne votline in grla trikrat dnevno, kakor tudi v slučaju nahoda močna inhalacija Levie Mentol droženke nekajkrat dnevno.

V slučaju mrzlice je priporočljivo umivanje vsega telesa po možnosti večkrat na dan z Levio Mentol droženko. ki se uporablja tudi za obkladke pri glavobolu in za masažo pri trganju in prehladu. — Lahko trdimo, da je prvi pogoj za dobro negovano telo redno uporabljanje že nad 35 let od milijonov ljudi uporabljane Levie Mentol droženke, ker preprečuje nastanek in širjenje epidemije, krepi telo, in mu daje odpornost. Če se boste držali goritih naših nasvetov, boste postali nedostopni za vsako bolezen in v enem dnevu kot prerorjeni; kajti Levie Mentol droženka daje onemogemu telesu in utrujenim živcem nove energije.

tacije. Brez dvoma bo to predavanje, ki bo bogato ilustrirano po skioptičnih slikah, zanimajo našo širšo javnost. Zato opozarjamo na predpodoja vstopnice: sedeži 3 Din, stojišča 2 Din v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta.

© Javno predavanje. V petek, dne 20. t. m. ob 20 nadaljuje v dvorani »Sloga« v »Ljubljanskem dvoru« g. ing. Klodič Maks svoje predavanje: »Kvarnerske luke in nova zveza Slovenije z morjem.« Občinstvo in korporacije, ki se za stvar zanimajo, na to predavanje opozarjamo.

© Tečaj za vodnike po Ljubljani. Tujsko-prometni svet mesta Ljubljane priredi tekom meseca marca 1931 tečaj za vodnike tujecev po Ljubljani in vabi one ljubljanske občane, ki tudi v poletnih mesecih stalno bivajo v Ljubljani ter bi hoteli in utegnili »udeleževati se tega tečaja in kasneje vodstva tujecev po Ljubljani, naj se prijavijo osebno ali pisмено v sobi št. 24 mestnega načelstva. Predvsem se bo pri sprejemu oziralo na akademike in mlajše upokojence s primerno izobrazbo, uglajenim nastopom in znanjem jezikov, zlasti srbohrvaščine, nemščine, francoščine, angleščine, češčine itd. Podrobna pojasnila dobe reflektanti pri mestnem načelstvu, kjer se sprejemajo prijave do 1. marca 1931.

© Pozor fotografi! Mestna občina Ljubljanka potrebuje za tujsko-prometno propagandne svrhe fotografske posnetke Ljubljane ter vabi poklicne fotografe in amaterje, da predložijo dobre, čiste in ostre slike, ki jih imajo v zalogi. Gre predvsem za motivirane lepe in tehnično dovršene posnetke Ljubljane kot celote in posameznih partij mesta v raznih letnih časih (tudi zimske in nočne motive), dalje posnetke javnih poslopij, cerkva, znanstveno-zgodovinskih znamenitosti in spomenikov, zanimivih detajlov, kakor fasad, portalov, spomenikov, interierjev, skratka takih slik in posnetkov, ki bi jih tujsko-prometni svet lahko uporabljal kot kliseje za knjige, brošure, prospekte in druge propagandne spise, ki jih namerava izdajati. — Mestna občina bo ustrezajoče negativne odkupila tako, da preidejo popolnoma v njeno last in da bo imela mestna občina Ljubljanska izključno reprodukcijsko pravico. Format slik naj bo 6×9, 9×12, ali 10×15, poleg negativa naj se predloži po 1 kopija. Rok za predložitev slik je do 15. marca 1931; interesi naj se radi event. pojasnil zglase v sobi št. 24 mestnega načelstva, kjer se slike sprejemajo.

© R. U. R. To Čapkovovo fantastično dramo priredel Borci, sekcija ljubljanske podružnice Krekove mladine, v nedeljo dne 22. t. m. ob 20 na odru Delavske zbornice. Vstopnina po 15, 10, 6 in 4 Din. Začetek točno ob 20.

© Československa Obec v Ljubljani. V soboto 21. t. m. o 20. hod. v restauraci Zvezda prednaška konsula ing. Ševčika se skioptičnimi slikami. Hoste vitani.

© Nadležna pustna šema. V torek zvečer je stražnik aretirat v Florijanski ulici nekega Janeza T., ki je bil povsem pijan. Ta možakar si je namazal obraz s sejami, v rokah pa je imel metlo in preganjal z njo otroke po ulici ter pri tem strahovito preklinjal in zmerjal. Možakarja so odvedli v zapor, kjer se je večerjal na pepelnico zbudil s strahovitim mačkom. Kljub temu pa je napravil originalen štrajk v zaporu. Slekel si je namreč obleko, tako da ga je stražnik moral odvesti k uradniku, ki je mora zasliševal. V samem perilu. Mož je menda nekoliko omejen. Vseeno pa mu bo policija skušala s strogo kaznijo izbiti iz glave misli na take nemnosti.

Kaj pravite?

Pretekla tedne je bilo precej govora po čustopisih in sploh v javnosti o našem učitelstvu. Mislim, da nihče gospodov, ki so izpregovorili kako trpko na račun učitelstva, ni hotel dožiti vsaga slavn. Kajti še je mnogo dobrih učiteljev, ki čutijo in delajo z ljudstvom, med katero so poklicani. Toda bridko in težko jim je včasih zaradi tega. To zveni čudno, a je res.

Poznam vas, ki je središče velike občine. Vas šteje kakih 50 hiš, cerkve, župnišče, veliko šolo, pošto in več gostila. Na tej veliki šoli služi več učitelstva, ki je po vsem okraju na glasu, da je zelo dobro. Ljudstvo ljubi in spoštuje svoje učitelstvo, katero je zrastle z ljudstvom in iz ljudstva.

Toda blizu te srečne vasi je drugo selišče, kjer služi pri neki javni napravi prenapet mož. Človek brez srednješolske izobrazbe, ki si je rlepel v glavo, da morajo vsi pisati tako, kakor bo on godel tam za železnico. Ta možakar, ki mu je mišljenje in trpljenje podočeljskega ljudstva drevla briga, je hotel dobremu učitelstvu diktirati, kaj in kako naj dela zunaj šole. Res čudna namera, da bi učitelstvo, ki je vesti in staršem odgovorno za vzgojo mladine, moralo delati po navodilih človeka, ki je dovršil komaj kaj več kakor ljudsko šolo in ki poleg tega noče poznati ljudstva in ne njegovih težav.

Možakar sedaj to učitelstvo denuncira nazgoraj. Tam skoraj pa menda vendar ne bodo tako kratkovidni, da bi komursibidi dovolili diktirati učitelstvu, kaj v prostem času mora in česa ne sme. To pa toliko manj, ko ljudstvo svoje učitelje spoštuje, njegovih denunciantov pa ne.

To je vzgled iz lepe slovenske vasi v letu Gospodovem 1931!

Ali se bo Bela Krajina razdelila?

Kaj pa metliško glavarstvo?

Metlika, 15. februarja.

Nič ni še gotovega, vsaj za enkrat še ne, v kolikor je to javnosti znano. Položaj je pa sedaj nekako takle:

Do malega vse slovenske občine, ki bi prišle v poštev so sestavile spomenice na bansko upravo, na nekatere ministre in tri občine so se obrnile celo do Nj. Vel. kralja s prošnjo, naj se ne delajo nobene upravne spremembe in ne nalagajo ljudstvu nova bremena. V večini občin vlada v tem pogledu popolno soglasje, v nekaterih pa šteje nekaj redkih zastopnikov tudi nasprotno mnenje. Tako sta dve izmed prizadetih občin sestavili spomenice na bansko upravo brez podpisov svojih županov, a se je zato podpisalo veliko število uglednih občinskih mož. V vseh slovenskih občinah popolnoma prevladuje prepričanje, da je za Belo Krajino najboljša, da ostane ena in nerazdeljena s svojim središčem v Črnomlju, ki je prometno in gospodarsko središče Bele Krajine.

Tudi hrvaški deli, ki za novo tvorbo pridejo v poštev, se branijo, češ, da nočejo biti skupaj s »Kranjci«. Občina Ribnik je poslala na bansko upravo celokupen odbor, da pove svoje mnenje proti zamiljenim ustanovitvi novega glavarstva.

Enako vlada nerazpoloženje tudi v žumberski občini Sočice, kjer se je izjavila za metliško glavarstvo le manjšina.

Če se bodo oblasti ozirale na željo prizadetega ljudstva, potem bo ostalo še kar pri starem. V četrtek 12. februarja so bili pri g. banu v Zagrebu zastopniki belokranjskih občin v tej zadevi in dobili so izjavo, da se proti volji ljudstva ne bo nič zgodilo, da naj samo pomirijo ljudi.

Trenutno je položaj tak, da se vzdržuje upanje na eni in drugi strani, zakaj obojini dobivajo tolažilne odgovore.

Rezultat bo po vsej verjetnosti odločilo večinsko mnenje, kako se bo po oblast o tem večinskem mnenju poučila, to pa ni znano.

Združitev občin v Beli Krajini.

O priliki ministrskega obiska v Karlovcu v jeseni g. Julij Mazzelle iz Gradača opozoril gospode ministre na potrebo povečanja belokranjskih občin, katerih je sedaj 31 za 24.000 ljudi. Predlagal je, naj bi se uredilo le šest občin namreč: Stari trg, Vinica, Črnomelj, Semič, Podzemelj in Metlika. Naknadno se je oglašal za lastno občino tudi Suhor.

Ob zasedanju banskega sveta je naš banski svetnik g. Nemanuš prosil, naj se pred eventualno komasacijo občin poizve ljudsko mnenje. — G. ban je tedaj odgovoril, da se bodo občine vsekako združile po zgledu velikih hrvaških občin.

Tudi vprašanje bodočih občinskih preuredb bo odvisno od eventualne ustanovitve novega glavarstva v Metliki.

Ljubljana

Jubilei babiškega pok ica

Dne 11. febr. 1930 je v krogu svojih stanovskih tovarišic in v navzočnosti mestnega fizika g. dr. Rusa kot zastopnika mestne občine ljubljanske obhajala v mali, a zelo prijetni in okusno okrašeni sobi gostilne Kozak na Poljanski cesti svoj 36 letni poklicni jubilej mestna babica gospa Baraga Ema.

Jubilantka je vršila svoj težak in odgovoren poklic dolgih 36 let, od teh 31 kot mestna babica ljubljanske občine. Še-le pred kratkim je odložila to svoje službeno mesto. Mestna občina se ji je zahvalila za dolgoletno zvesto službovanje s pismenim priznanjem njenih zaslug, g. dr. Rus pa ji je imenu občine poklonil denarno darilo 1500 dinarjev. V svojem nagovoru je g. mestni fizik zlasti poudaril dejstvo, da je bila g. Baraga doslej edina, ki je toliko let v polno zadovoljstvo opravljala posle mestne babice.

Istčasno je tudi društvo diplomiranih babic poklonilo po navzočih ljubilkah v znak priznanja in spoštovanja lepo jubilejno diplomu in zlat pšenični klas, mal deček pa ji je izročil šopek nage-ljev.

Gospa Baraga se je rodila l. 1860. Babica je postala l. 1895 po opravljenem izpitu. Vkljub svojim 70 letom starosti in 36 letom težavnega poklica si je ohranila svojo dobro voljo in duševno svežost. — Od srca ji želimo, da bi še dolga leta uživala zdrava in zadovoljna zasluženi mir in brezskrbno življenjsko jesen med svojimi otroci in vnuki.

Kruh se ie podražil

V času težke krize vseh so se ljubljanski peki odločili za neverjeten sklep, da podraže ceno najvažnejšemu ljudskemu živilu, to je kruhu. Banske naredbe z dne 23. decembra, ki jo je ljubljansko tržno nadzorstvo uveljavilo in objavilo šele 8. januarja, je določila znižanje cene kruha, in sicer je po tej naredbi bila določena cena kilogramu belega kruha iz moke 0 za kg 4 Din. Cena črnega in rženega kruha pa 3.50 za kg.

Danes pa so peki to naredbo prekoračili in so povisali ceno belemu kruhu pri kg za 50 par, zvišali pa so tudi ceno črnemu kruhu. Struca kruha, ki je prej tehtala pol kg in je veljala 2 Din, bo sedaj nekoliko težja, tehtala bo namreč 56 dkg, zato pa bo za 50 par dražja in bo veljala 2.50 Din. Struca črnega kruha bo tehtala tudi 56 dkg, veljala pa bo 2 Din. Velika struca črnega kruha bo tehtala 1 kg, veljala pa bo 3.75.

Banska naredba z dne 23. decembra ni določila cen žemljam in drugemu pecivu. Te so ostale po tedanjem znižanju cen v Ljubljani prav tako majhne, veljale pa so po 50 par vsaka. Podoželjski peki so pekli po isti ceni žemlje v skoraj še enkratni velikosti kakor ljubljanske. Sedaj, ko so peki podražili ceno kruhu, je verjetno, da se bodo žemlje še zmanjšale.

Podražitev cen kruhu ni nikakor utemeljena

Skrivnost prave matere

(Spominu t gospo Franje Pollakove.)

Ob tej smrti bi se moral ustaviti in pogledati vase, premeriti sedanjí svet in pogon voletoka modernega življenja, da bi otipljivo spoznal razliko med našim rodom in med rodom, iz katerega je izšla tudi Ona, ki je bilo njeno celo življenje visokega ideala utelešenje, utelešenje Matere, ki nam bodi edina svetla luč v temi vladarja sebičnega Razuma, v temi sredočasnih izživljanj iz dneva v dan.

Bila je žena, vsa takšna, kakor je bila poklicana, da izvrši svoje poslanstvo, tisto navidez enostavno poslanstvo matere, ki je pa v resnici najgloblja skrivnost in dragocenost; kajti Mati je varovalka življenja skozi vekove, čuvarica v svetišču tisočletij svetega plamena, ki se v njem oživlja iz veka v vek, iz roda v rod, iz temin, iz podzavesti človeka za višjo rast v mogočno spoznanje božjega.

Ali se je res današnji svet tako močno izneveril podobí, ki naj bi jo nosil vsak človek v svojem dostojanstvu? Naš svet, ki je žejen bežnosti in plesa, razdorov in prevratov, — kakor, da ne ve več za svoj cilj, za svoj mir, za svojo srečo.

Stavljajo spomenike drznim pustolovcem, ki jih je upor srca gnal naprej in naprej, občudujejo smeje tvorce novih babilonskih stol-

pov, klanjajo se njim, ki so pogнали iz svoje samoljubnosti osebnost, katere pa dostikrat samo uničuje življenja. Kdo pa je odkril spomenik Materam? Tam, kjer je lepota in moč življenja najpopolnejša — gredo ljudje mimo, kajti površnim, slepim očem ni dano, da bi videli moč mirnega razcveta, to je pridržano samo skromnim in tihim.

Skrivnost prave žene, kakršna je bila Ona, je v najgloblji odgovodi svoje osebnosti, trenutne sreče, in popolna predanost in vdanost v ukaz božji: »Živi za druge. Vdanost do tiste meje, da bi se svoje ime pozabila in svojo bolečino, bdeča poslej še samo nad utripanjem misli in želja otrok, ki jim je dala življenje.

Iz prvih mladih sanj se je prebudila v najtežjo odgovornost in sprejela je nalogo in jo izvrševala vse do ure, ki ji je bila kot zadnja določena.

Mati, ki je dala življenje petnajsti otrokom, mati, ki je morala videti umreti osmero otrok, ki je bdeče spremljala rast svojega doma, zgrajenega na molitvi in delu, na spoštovanju etosa, ki je najsilnejša vez od človeka do človeka. Mati, ki se ne sprašuje, ki ne dvomi, čeprav so jo marsikdaj pregrnile težke noči življenjskih nemirov in bolečin, — ampak kot svetlovidna sledi klicu srca in ljubezen do človeka, ljubezen do Boga ji pošilja novih moči in notranjega veselja. To je lepota družine, v kateri vedo drug za drugega, kjer se vsi podreje skupnosti, vedoč, da je samoljubje slabost, da

je upor šibkost. Ta žena je videla začetke družinice, ki se je povzpela po svojih članih v tako redko, vzgledno slovensko meščansko hišo. Ta žena je dala svojim otrokom in domu moč tiste ljubezni, ki je ostala živa v njih vse poslej, tolažila in vzpodbujajoča skozi mrke in prevratne čase dni in let, ki so komaj minili. Dano ji je bilo dočakati ur oddiha, ko se je lahko razgledala v preteklost svojega v delu bogatega življenja, ko je lahko z radostnim zadovoljstvom spoznala na življenju svojih potomcev, kako daleč in visoko je segla njena moč, kako na široko se je razlil blagoslov njenih lepih želja.

V mir jo je poklicala Višja volja. Razstala se je s svetom v tistem miru, ki ga je izdihavala vse življenje. Kakor, da je zasnula, je izvenevala v poslednje trenutke, kot list, ki se tiho — rahlo spušča spet nazaj na zemljo. Potem jo je vzela vse sase samo še molitev.

Kako toplo je duši, ki se zamišlja v življenje in v slovo take žene in matere, kot je bila gospa Pollakova. V potrdilo in dokaz je, da so sredi današnjega kričečega sveta, sredi rajajočega babilonskega nasilstva in blodnjave šiva še živi glasniki edino pravega brezinega življenja, obenem pa vzpodbuda in zgled, kajti — pot v bodočnost, ki se bo mogla, prerorjena, razviti samo iz tal, ki so jih blagoslovili s svojim čustvom in v delovanjem ljudje, kakršna je bila nepozabna pokojnica.

—c.

Maribor

Krvavi pust...

Maribor, 18. februarja.

V Jareninskem dolu so pri Purgajevih obhajali pust. V teku večera je prišlo med brati in sestrami do prepira, ki je zavzel vse nevarne oblike. Okoli polnoči se je vrnil domov eden bratov in sicer Franc Purgaj, po poklicu hlapec. Bil je precej vinjen in ni čuda, da se je itak težko vzdržal, še bolj razvnelo. Ko sta se brata Franc in Rudolf dejansko lotila drug drugega, je Rudolf zgrabil za nož in porinil ostrino v bratovo prsa. Rana je nevarna in je ranjenčev stanje precej resno. — Nože so vihili tudi v Pivolah. Pred svojo hišo je stal včeraj 26 letni posestnik Ivan Verdonik s psom svojega tasta. Mimo je prišel posestnik I. K. in se obregel ob psa. Začel je vpiti, da bo psa zaklal in se zakadil proti psu. Verdonik mu je stopil nasproti. Tedaj pa je I. K. segel po nožu in zamahnil z njim v Verdonikovo prsa. Verdonik se je obliči s krvjo zgrudil na tla. Izguba krvi je tolika, da je njegovo stanje zelo resno. Oba slučajna kazeta, koliko vzgojnega dela bo še treba in da ni drugega izhoda kakor da se vse to vzgojno delo čim tesneje nasloni na tiste činitele, ki nudijo največ jamstva, da bo ta vzgoja žela vidne uspehe pri odstranjevanju velikega zla, ki poplavlja deželo. Ali niso nemara v ozadiju vsega tega dovolj otipljivi dokazi, da so se z odtujitvijo mladine Cerkev in duhovniku napravile nekatere velike in težko popravljive napake. Se je čas...

□ Ves avtobusni promet ukinjen. Mestno načelstvo v Mariboru razglasi, da se radi snežnih ovir do nadaljnjega ukine ves avtobusni promet. To velja za vse mestne kakor tudi podeželske proge. Včeraj so se vršile poizkušnje še v nekatere ugodnejše smeri, pa se je pokazalo, da so ovire tolike, da ni mogoče več vzdržati rednega prometa, ker bi se sicer sprčo nakupičene snega pokvarili vsi vozovi, ki se pri vožnji majo tako zelo, da si občinstvo samo ne upa več na vožnjo. To stanje ukinjenega avtobusnega prometa bo trajalo tako dolgo, dokler se v poštevi prihajajoče ceste ne preorije popolnoma.

□ V dvorani Prosvetne zveze bo drevi šesti letošnji prosvetni večer. Na sporedu je predavanje odličnega poznavalca slovanskega sveta prof. J. Šedivija o prestolici češkoslovaške republike iz vidika njene katoliške in husitske preteklosti ter pomembne vloge, ki jo je »zlata« Prah igrala v slovanski povestnici in pa v prizadevanjih za kulturno, gospodarsko in politično zblizanje slovanstva. Ta zgodovinska vloga češkoslovaške prestolice bo razvidna tudi ob številnih skoptičnih slikah, ki bodo pojasnjevale izvajanja prof. Šedivija, ki je delj časa proučeval na licu mesta označeni pomen Prahe v povestnici bratskega češkoslovaškega naroda in slovanstva.

□ Kritika poslednje uprizoritve t. j. »Poslednjega moža« bo predmet razgovora na nocošnjem sestanku Ljudskega odra, ki bo ob 20 na odru. Razen tega je na dnevnem redu tudi razgovor o studiju naslednje drame »Gruda umira«, ki jo je dramaliziral prof. Dr. Dornik. Vsi in točno!

□ Radi snežnih zametov. Do nadaljnjega bo lenartski avtobus vozil iz Sv. Lenarta samo enkrat na dan in sicer ob sedmih jutraj; ob 12 se vrača iz Maribora v Sv. Lenart. Ob nedeljah pa se vrača že ob 10 dopoldne. Promet na progi Sv. Lenart—Cmurek pa se do nadaljnjega ustavi.

□ Strop se je vnel v noči na sredo v Kurilniški ulici 5. Mariborski gasilci so s takojšnjo intervencijo preprečili nevarnost večjega požara. Škoda je neznatna.

□ Gostilničarska zadruga se organizira. Mariborska zveza gostilničarskih zadrug je pričela z organizacijo gostilničarske mladine. Organizacija se naziva »Mladi gostilničar« in ima za cilj predvsem izpolnitev strokovne izobrazbe gostilničarske mladine, sodelovanje pri reševanju različnih stanovitih in strokovnih vprašanj, prirejanje poučnih izletov in gojitev stanovske zavesti in ponosa.

□ Gostilničarski list, glasilo ljubljanske in mariborske zveze gostilničarskih zadrug, je izšel včeraj v popolnoma novi obliki in opremi ter s čedno novo glavo. Gostilničarski list se sedaj tiska v Cirilovi tiskarni in je prva letošnja številka v čast tiskarne, kjer se tiska. List izdaja kot predstavnik lastnika ugledni mariborski hotelier Franc Zemljčič, urejuje ga pa gosp. A. Peteln.

□ Uradniški menzi v Mariboru preti zopet deložacija. K že objavljenemu informativnemu prispevku smo naknadno še prejšeli: Ali naj ta socialna ustanova ustanova, ki že obstoja 12 let in ki je danes na najlepši razvojni stopnji, preneha? Ali naj Maribor, ki je pokazal že toliko smisla za razne socialne ustanove, ravno danes onemogoči obstoj te velevažne institucije našega malega uradnika? Primernih prostorov za to kuhinjo v Mariboru sploh ni. Kakor hitro mora menza izprazniti prostore, mora tudi nehati z delovanjem. — Sledi več podpisov.

□ V študentski Ljudski univerzi predava drevi ob 19 šolski upravitelj Viktor Grčar o našem narodnem gospodarstvu in štednji.

□ SSK Maraton. Prijavnice lahko izpolnijo člani vsak dan ob uradnih urah v klubovem tajnistvu na Aleksandrovi cesti in sicer med 17 in 18.

□ Zidovje se natinja... Spodaj ob Mesarski ulici vodi ozka, obzidana pot, ki veže Mesarsko ulico z Dravsko. Ob veliki viagi in skopnevanju snega v bližini se je zidovje, ki je bolj slabo, začelo naginjati nastran in obstoja nevarnost nesreče za tiste, ki se poslužujejo te bližnjice. Potrebno bi bilo, da ukrene pristojna oblast tozadevne korake, da se nevarnost nesreče prepreči.

□ V znamenju skromnosti so obhajali Mariborčani letošnji pust. V Unionu, pri Orlu, v Astoriji, Centralu, Veliki kavarni in drugod je bilo veliko navideznega razkošja. Toda v ozadiju vsega tega je bila precejšnja skromnost, o čemer govorijo izkazane »cehe«, ki so v smislu uradno tajnih, privatno javnih izpovedi mariborskih »oberjev« dokaj borpnejše in lanskoletnih. Kriza...

Senovo pri Raihenbrgu

Raz senovsko šolo je zaplapolala žalna zadržava, v srca naših malih je pa legla bridka žalost ko so zvedeli, da se je preselila v večno domovino njih ljubljana učiteljica in vzgojiteljica Ljudmila Kötlova. Blag ji spomin!

Predpustna bilanca. Čeprav je bilo letos nekoliko manj veselice, kakor je bilo napovedanih, so bile vendar na Senovem tri, v Raihenburgu pa tri, vseh šest sokolsko maskerado. Kdor je imel denarja preveč, je bilo še vedno prilike dovolj, se ga znebiti.

Kulturne prireditve so bile tri, in sicer je dramski odsek društva »Probu« iz Senovega priredil dvakrat v Slomskovem domu v Raihenburgu, gasilno društvo iz Senovega pa v šolski dvorani v Senovem svojo koledarsko igro »Gasilec« je najboljši.

V deželi strašne gobavosti

Ta grozna bolezen se širi po Braziliji

Rio de Janeiro, 28. jan.

V Braziliji se vedno bolj razširja gobavost. Eden najbolj silevitih mož in znanstvenikov, ki pobijajo to strašno bolezen, je dr. Belisario Penna. Nova brazilška vlada je tega moža postavila za načelnika vse zdravstvene službe v Braziliji. Ob tej priliki je dr. Penna v »Academia nacional de medicina« imel predavanje, v katerem je povedal, da je v Braziliji 34.000 gobavev, ki se jim bolezen že na zunaj pozna. Koliko pa je številno gobavev, katerim bolniki ni mogoče na zunaj ugotoviti, tega pa nihče ne ve. Ta strašna bolezen se je v zadnjih tridesetih letih razširjala v geometrični progresiji ter je danes razširjena po vsej Braziliji, tudi tam kjer prebivajo večinoma evropski naseljenci in kjer so močne nemške kolonije, n. pr. v južnih državah: S. Catarina in Rio Grande do Sul. Čim bolj se širi železniško omrežje in čim dalje prodirajo rečni parniki, tem dalje in globlje prodira gobavost, posebno v največjem porečju sveta ob Amazoni, kjer prebiva več naselencev kakor domačinov.

V porečju Amazone se prebivalstvo zelo malo množi, ker otroci zelo umirajo. Dolgoletne skušnje so dokazale, da je v okuženih krajih gobavost v prvih dvajsetih letih življenja nevarna domačinom (81,5%). Sele po dvajsetem letu ogroža bolj pri-

seljence (81,6%). Dr. Abend Athar, voditelj higienskega zavoda v Pará, pravi, da je to zaradi tega, ker se domače prebivalstvo v starosti čez 20 let takorekoč samo imunizira. To dokazuje tudi s tem, da se v državah, kjer ni priseljivanja, bolezen ne razširja, ampak celo nazaduje. V teh krajih je za 0,44 na tisoč bolezen nazadovala v istem času, ko je v Benemu, kjer je vedno več doseljencev, bolezen napredovala za 5,5 gobavev na tisoč prebivalcev. Ta statistika izvira iz l. 1930.

Dr. Penna je mnenja, da niso najbolj nevarni razširjevalci bolezni tisti gobavev, ki so že na zunaj vidni, ki imajo že po tej kugi splošne oblike in skvarjene ude in ki vled tega bežijo pred drugimi ljudmi, kakor se tudi drugi izogibajo njih, ampak da so najbolj nevarni tisti gobavev, ki jih bolezen na zunaj ni zaznamovala, ampak je skrita v njihovem telesu, da niti sami zaulo ne vedo. Od teh gobavev je največja nevarnost za nalezljivost. Dr. Penna pripoveduje:

Na jugu države Minas Geraes se je mladi mož poročil z navidezno zdravo deklico, katere oče pa je bil gobav. Osem let po poroki je mladega zakonca napadla gobavost in umrl je po petnajstletnem bolehanju, med tem ko je njegova žena ostala zdrava. Dve hčeri iz tega zakona sta zrastle brez vsakega znaka gobavosti, med tem ko

je sin z 12 leti postal gobavev. Obe dekleti sta se poročili z zdravima mladeničema, ki od svoje strani med predniki nista imela niti enega gobavev. Čez sedem oziroma deset let pa je gobavost napadla oba moža, med tem ko sta obe ženi ostali zdravi. Dr. Penna razlaga to na ta način, da je gobavost bila skrita (latentna) pri ženskah ter bi jo bilo mogoče natančno ugotoviti morda le v nosnih sluznicah. Ženski sta bili proti bolezni odporni, med tem ko te bolezni nenavajana telesa mož niso prenesla. Nadajje navaja dr. Penna zglede, kako velika nevarnost za širjenje gobavosti so tovarne, vojašnice, šole, kjer se bolezen nemoteno lahko prenaša na zdrave ljudi, ne da bi mogel biti človek opozorjen na nevarnost.

Strašno gorje gobavev v Braziliji lajšajo predvsem verske kongregacije, ki so se posvetile lajšanju te strašne bolezni. Predvsem na srečujete na vseh vogalih in križpotih nečete »Lazarjev«, kakor tukaj imenujejo gobavev, ki stezajo obupne k vam svoje roke, da bi jim vrgli novič in jim olajšali njihovo bridko življenje. Kakor povsod, tako tudi tukaj krščanska ljubezen do bližnjega dela čuda in organizira velikanske akcije, da bi olajšala na eni strani bolnim njihovo usodo, na drugi strani pa zdrave obvarovala pred grožnjo nevarnosti.

Pri zimskem sportu in ostrih dneh

NIVEA-CREME

in sicer preje nadgrniti, predno greste na oster zrak. Nivea Creme se uleže v kožo ne da bi zapustila kak blesk in jo naredi odporno vetru in slabemu vremenu. Nivea Creme zabrani da koža ne razpoka in da ni hrapava. Nadgrnite si vsak večer predno greste spat obraz in roke temeljito z Nivea Creme. Z veseljem boste mogli potem ugotoviti, kako mehka in prožna se občuti Vaša koža, ter kako zdravi in mladostni izgledate. Nadejmo si Nivea Creme ne morete, kajti druge kožne kreme, ki bi vsebovala Eucerit, sploh ni.

Doze po 5, 10 in 22 Din; tube po 9 in 14 Din.

Dobavitelj v Jugoslaviji: Jugoslav. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva ulica 24.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 19. februarja: Konrad, pušcavnik; Julijan, mučenec; Mansuet, škof. — Solnce stopi v znamenje rib ob 15.41.

Osebnosti

— Poročil se je v trnovski župni cerkvi stavb. ing. Milan Gjud z gospodično Frido Kastelic iz ugledne ljubljanske rodbine.

Ostale vesti

— K strašni železniški nesreči na Dolenjskem smo prejšeli iz Trebnja še naslednje: Poročili ste že, da je vlak povozil in strašno razmetaril tukajšnjega postajnega premogarja Franceta Drenika, ko se je vračal iz službe domov na Dol. Podboršt, kjer ima zelo bomo bajtico. Njegova služba je bila od lani dalje brezprimerno naporna. Prav vsak dan v službi, najsi bo svetek ali petek, brez vsakega oddiha. En dan od petih zj. do 6 zj., drugi dan pa od 8 zj. do četrta na 10 zj. Nobena nedelja, noben praznik prost, nobenega namestnika, da bi se vrstila. Prosil je na vse strani — brezuspešno. Strojno oddeljenje ljubljanske direkcije je njegovega službenega tovariša prestavilo in njega samega pustilo za vse lokomotive, ki se ustavijo na trebanjski postaji. Mož je vidno pešal živčno in telesno. Ni čudal Dne 16. t. m. zvečer se je vračal domov z nahrbtnikom ob progi, kakor že nešteto krat — semintja se je tudi peljal z vlakom do Ponikev, od koder ima še malo bližje do doma. Ali ni čul za seboj vlaka ali kaj, ali se je premalo v sneg umaknil. Skratka, vlak ga je zgrabil kmalu izven trebanjske postaje ob začetku vasi Stari trg. Vlekel ga je seboj, odtrgal mu nogo, njega pa vlekel dalje, tako da so drugo jutro našli njegove stvari ležati na raznih mestih ob progi do Mirne peči (nahrbtnik, razbite steklenice, suknjič, kapo, šope las, eno roko šele pri Mirni peči). Vse razmetano trulo so pa dobili šele v Kandiji pri Novem mestu. Ta že sama na sebi strašna nesreča je grozno zadela njegovo številno družino. Ponesrečeni zapušta od skrbi in težav ter pomanjkanja zelo slabotno ženo in šest malih, povsem nepreskrbljenih otrok. Osirotela družina res zasluži vse naše sožalje in tudi pomoč. Upajmo, da bo tudi železniška uprava do skrajne možnosti pomagala skoro obupani družini, zlasti še, ker je bila zadnje čase le malo preveč skopka. Truplo so pokopali na šmarjetskem pokopališču, kjer se bo gotovo spočilo od neprestane službe. Ponesrečenec je bil moč zelo dobrega in blagega značaja, trezen in skrben oče ter lepega krščanskega življenja. Bog večne ljubezni naj bo usmiljen njegovi duši, ki se je morala tako bridko ločiti od tega sveta.

Varujte se hripe!

Pravi nasvet »Puškog liječnik« ob pravem času.

Spremembe letnih časov prinašajo s seboj različne perturbacije v človeškem organizmu, zelo pogosto pa tudi različne bolezni. O nekaterih takih boleznih mirnodušno lahko rečemo, da so sezonske bolezni. Med take spada do neke mere tudi hripa (španska bolezen), ki se vprav zdaj razširja po vsem svetu, v precejšnji meri tudi pri nas. Za obvarovanje pred hripo oziroma za zdravljenje hripe imamo različna sredstva. To so zlasti higijena telesa, desinfekcija, ventilacija stanovanj in uradov, spiranje ust in grla, masaža, obvarovanje telesa pred vlago itd. »Puškog liječnik«, list za ljudsko zdravstveno prosveto piše v 4. številu, I. letu, o hripu sledeče: »V slučaju gripe ali kot jo imenujejo nekateri — španske bolezni — je treba masirati bolnika z »Algoc« prsa, ledja, roke, noge in vrat. To lahko masiranje z »Algoc« takoj zmanjša vročino in bolnika v hipu osveži. Bolnik dobi takoj po masiranju občutek polajšanja.« Ta nasvet »Puškog liječnik« bo dobrodošel prav zdaj, ko se je hripa začela širiti tudi pri nas, in se bo okoristilo s to informacijo in poukom v naših krajih, kjer se »Algoc« dobi povsod, mnogo ljudi, ki bodo uporabljali »Algoc« tudi kot sredstvo za obvarovanje pred hripo.

Celje

□ »Namišljeni bolniki« — preloženo. Prvotno na soboto 21. februarja določena premijera Molierevega »Namišljenega bolnika« je preložena na soboto 28. februarja zvečer, prva repriza pa na 1. marec. Preložitev je bila potrebna radi nekaterih nujnih tehničnih ovir, ki jih je treba še premagati.

□ Celjski mestni avtobus je začel včeraj zopet redno voziti na proгах Celje—Vransko, Celje—Nazarje, Celje—Luce, Celje—Sv. Peter pod Sv. Gorami, Celje—Lasko in Celje—Rogalška Slatina—Sv. Peter pa okrajano do Podčetrtna. Na vožnji v Savinjsko dolino se mora avtobus zaenkrat izogniti trgu Braslovče, ker je tam še toliko snega na cesti, da je avtomobilski promet izključen ter vozi avtobus iz Parizelj naravnost skozi Preseerje v Male Braslovče oziroma obratno.

□ Predpustna bilanca celjske družabnosti izkazuje lelos znaten porast postavke »pasivac« za sicer številne udeležence različnih zabav, ki jih je bilo v izobilju in preveč. Pa tudi bilanca prireditelj ne bila več tako visoko aktivna kot nekdaj v dobi zlatih humelskih časov. Poslednja predpustna zabava je bila ona na pustni torek v Celjskem domu, ki je že tradicionalna pravica Celjskega olepševalnega in tujsko-prom. društva.

Trbovlje

Društveni dom. V nedeljo, dne 22. februarja 1931 ob pol 4 popoldne bo v Društvenem domu nadvse zanimivo predavanje s slikami Japonka o japonski ženi. Predava Japonka: gospa M. Toneku-Kondo Skusek. Predavateljica bo nastopila v svoji domači japonski narodni noši in v slikah nam bo pokazala svojo domovino: posebej o japonski ženi, deci, domu; japonske pokrajine v jeseni in pomladi, rične nasade, japonske templje itd. Vstopnina 3 Din in 2 Din. Vstopnice se dobe v prodaji v obeh Društvenih konzumih.

Kako si rudarji pomagajo do oblek. Sedanji slabi zaslužek rudarjev je marsikateri izmed njih privedel do resnega premisleka, kaj storiti in kako priti do obleke, vsaj delovne. V nekem tukajšnjem revirju se je domeniło deset delavcev, da drug drugemu pomagajo obleči se za zimo. Sklenili so, da da vsak od svoje plače v skupno blagajno 20 Din. Da pa bodo pravično prihajali v poštev, so vzeli deset števk, ter jih žrebali. Po žrebu od ene do deset bodo prihajali v poštev na petnajst dni vsak z 200 Din in si tako vsak kupil čevlje ali drugo najbolj potrebno. Ta slučaj nam kaže pravi socializem in pomoč v sili, na drugem mestu pa dober način medsebojnega podpiranja.

Rimske toplice

Vreme. Pred kratkim smo poročali, da se je pojavil pri nas vremenski prerok, kateri je napovedal, da bo letos do pusta 1 m snega. Kakor vidimo, se je prerok to pot uresničila in naš prerok uživa zopet večji sloves.

Poročili so se: g. Jože Ulaga, žel. uradnik iz Zemuna z gđ. Miro Stokavnikovo iz Rimskega toplice in g. Marinsk Ceril, poštni uslužbenec v Rimske toplicah, z gđ. Berto Ulagovo, tudi iz Rimske toplice. Poročil je nevestin brat g. Tomaž Ulaga iz Beograda.

Hrastnik

Volitve v II. rudarsko skupino so potekle v znamenju razbijanja rudarskih vrat od strani Zveze rudarjev Jugoslavije, ki se ni držala sklenjenega kompromisa in je postavila svojo kandidatsko listo. Zgago je delala tudi lista skrajnih levic, kar je enotni listi odnesla nekaj glasov, omogočila ZRJ uspeh, njeni kandidati so pa ostali na bojišču. Enotna lista je dobila 3 mandate, ZRJ pa 4. Pri volitvah predsednika so zaupniki z Ostrga oddali svoje glasove za kandidata enotne liste, dosedanjega predsednika g. Ivana Bedenka, ki je bil izvoljen s 6 proti 4 glasovom.

Kranj

»Jugo-bruna« je druga največja fektilna tovarna v Kranju. Gradnja jo že dve leti in so zlasti preteklo jesen dogradili precej objektov. Dasi ravno je podana možnost za znatno razširjenje, bo vendar do sedaj zgrajena prostornina za nekaj časa gotovo neizpremenjena. V načrtu je pa še stanovanjska hiša za mojstre in uradnike, ki bo stala nedaleč od vhoda. Dne 26. t. m. dop. ob tri četrt na 9 se bo vršila kolavdacija naštetih objektov: tkalnice za 400 statev, prizidka k stari tkalnici, lesenega skladišča za prejo, enonadstropnega prizidka tiskarne in objekta za pisarno na lastnih tovarniških parcelah v Kranju. V vseh slučajih je morebitne ugovore treba vložiti najkasneje na dan kolavdacije pri komisiji.

Novo mesto

Računski zaključek mestne občine novomeške za leto 1930 je v občinski pisarni še vedno na vpogled. Stranke imajo še nekaj dni časa, da si ga ogledajo in stavijo morebitne pripombe.

Rekrutni spisek za letošnje leto (za mladeniče rojene leta 1911.) je gotov in bo razgrnjen od 28. februarja t. l. v pisarni vojnega referenta pri okrajnem načelstvu prebivalstvu na voogled.

Indijanci v Južni Ameriki

V Južni Ameriki Indijanci niso bili iztrebljeni, ampak so se zgodaj preoblikovali po špansko-portugalski civilizaciji. Vsak čas moreš posebej v velikih mestih srečati advokate, zdravnike, politike, duhovnike ali skofe, ki jih nihče ne bo imel za Indijance, čeprav ne morejo na sebi zaznati značilnih posebnosti indijanske rase. V teh štirih stoletjih so se domačini po večini stopili s priseljenci, s španskimi in portugalskimi osvobodilci, z ljudmi vsake vrste in ki so prišli iz raznih celin v to deželo zlata.

Toda poleg teh ljudskih množic, ki jih ne smemo več imeti za prave Indijance, biva še danes do 9.000.000 Indijancev, ki niso še nič pomešani. Delimo jih v dve skupini. Ena šteje približno en milijon. Sestavljajo jo nomadski (pastirski) rodovi, ki živijo v pragozdovih ali v gorah v divjem stanju. Zbežali so pred belimi ljudmi in se jih še zmiraj izogibajo. Druga skupina, ki šteje okrog 8.000.000, je, čeprav se nikakor ne maha družiti z belimi, vendar šla v šolo k novo-dolosecem in je sprejela misijonarje.

Razen v Urugvaj, najdemo v vseh republikah juž. Amerike napol civilizirane skupine Indijancev. Najvažnejše prebivajo v Peru (2 milijona), Boliviji (1.000.000), Braziliji, posebno v okrožjih Matto Grosso in ob Amaceni (1 milij.), Ekvador (100.000), Čile (100.000). Te številke so očitno ne približne, saj razumemo, kako težko je določiti število prebivalstva pri nomadskih plemenih.

V deželah, kjer je katoliška hierarhija pravilno ustanovljena, pripadajo Indijanci tistim škofijam, v katerih živijo. Misijoni v pravem pomenu besede, ki so odvisni od propagande, in ki jih je 34 po številu, imajo okroglo 2.500.000 Indijancev, od katerih je le 1.300.000 katoličanov. Sicer pa je od 9 milijonov Indijancev večina katoliška.

Nekaj let sem so protestanti s severa razširili protestantsko propagando med nekimi skupinami Indijancev. Ne da bi hoteli tu preiskati uspehe njihove propagande, rečemo samo to, da je bil njihov načrt dobro proučen in da bo treba v bodoče z njimi računati. Ko se spominjamo naporov katolicizma pri oznanjevanju evangelija in pri kulturni vzgoji narodov, s katerimi so prišli v teh zemljah prvi misijonarji in naseljniki in stik, ne bi bilo prav, ako ne bi poznali čudovitih del, ki so jih izvršili, in bi bilo krivično, ako jih ne bi hoteli poznati.

V okrožjih, ki so odvisni od propagande, kakor smo zgoraj omenili, in ki štejejo le 30% Indijancev, je delovalo l. 1927. 472 duhovnikov za širjenje evangelija.

Njih zgodovina kliče v spomin dela dominikana Las Casas, franciskana sv. Frančiška Solana, junaške čine očelov jezuitov v obširnih pokrajinah v mejah današnjih držav Urugvaja, Argentine, Brazilije in Bolivije. V 18. stol. pride katastrofa. Zloglasni portugalski minister Pombal je odvedel l. 1759. 423 jezuitov kot ujetnike v Lizbono. L. 1767. pa izžene španski minister d'Arranga iz teh pokrajin do 2000 jezuitov. S tem bojem proti

jezuitom se je začelo uničevanje apostolskega dela.

Mnogo se je storilo za Indijance v zadnjih letih, pa ostaja še ogromno dela. Pred nekaj leti je neki misijonar iz Brazilije na potovanju začel med še divje Indijance: Čikito. Vso svojo prilago s prenosnim oltarjem vred je moral pustiti ob potu daleč od cilja svojega potovanja. Nepopolno bilo veselje prebivalcev, ko so zagledali duhovnika. V soboto zvečer ga je prišlo odposlanstvo vprašat, ob kateri uri bo drugi dan maševal. Zato so porabili nekaj španskih in latinskih besed, ki so se jih še spominjali. Missa vos; hora? (Maša vi, ura?) Misijonar je moral odvrniti: Missa non (Maša ne). Nesrečni so osupnili in začeli upiti, saj je vendar jutri nedelja: Domingo, Domingo, Domingo si, missa non (Nedelja, da maša ne) je moral odgovoriti misijonar, ne da bi

Bogastvo črnega kontinenta

27. leta se je na londonski blagovni borzi pojavil nov močan konkurent na svetovnem kovinskem trgu, predvsem, kar se tiče bakra. Popolnoma nepričakovano so odkrili v ogromnih predelih ekvatorialne Afrike bogata rudišča, ki morejo prevzeti v bližnji bodočnosti prav veliko, če ne odločilno vlogo v rudarstvu. Večji del leži to bogastvo v Belgijskem Kongu, v njegova južnem delu in to v provinciji Katanga. Lep del pa imajo tudi Angleži v svoji koloniji Rodeziji, ki leži ob Katanga na jug. — Pokrajina je znana Evropejcem komaj dobrih 60 let, ko jo je prvi prepoznal Livingstone in za njim Stanley. Malokomu je znano, da je angleški politik Cecil Rhodes organiziral ekspedicije v te kraje, toda mednarodno sodišče je pridelilo Kongu in postavilo za protektorja belgijskega kralja Leopolda II.

Pokrajina je silno gozdната, skoro sam pragozd, v katerem se pa nahajajo velike jase popolnoma brez vsake vegetacije. In to so ravno tista bogata mesta, kjer je zemlja tako bogata bakra, da ne more poganjati nobena bilka. Slediti rudo po navadnih, dosedanjih metodah, bi bilo predolgotrajno in prezamudno, toda tudi nevarno zaradi najrazličnejših tropskih bolezni, ki razsajajo tod. Sledili so tod z aeroplani po pokrajini, ki meri toliko ko naša država, in doglali, da potekajo te jase v obliki ogromnih elips in lokov: tukaj se končujejo na površju rudne žile. Celi hriboi so iz tkzv. »black ore« ali črne zemlje, ki vsebuje razen bakrenih rud tudi nekaj kobalta, železa, mangana in nikla. Ruda nastopa v glinastih škrljavih, ki so močno razkrojeni in deloma kaolinizirani, deloma pa impregnirani z rudo. Najvažnejše rude so malehit, črni kuzit in hrizokol. Pod tem ogromnim oksidacijskim pasom se nahaja cementacijski; primarne rude pa so bili neki sulfidi in so nastale verjetno metasomatsko v

mogel prepričati poslanstvo, ki se je začudeno in obupano vrnilo v vas; ni imel pri sebi mašnih potrebščin. Naslednji dan pa je bil misijonar priča ganljivega prizora. Ob označeni uri se je začelo bobnenje na vasi, nakar je ljudstvo priteklo skupaj v gruče. Razvilo se je za križem in se podalo v procesiji v kapelo. Luči so gorele na oltarju, mašna knjiga je bila na svojem mestu, pa zaprta. Nihče ni pristopil k oltarju. Ko je vsakdo zavzel svoj prostor, so opravili skupaj molitev in peli Kyrie (Gospo, usmili se), Gloria (slava) in Credo (Verujem). To je bila »bela maša«. Ljudstvo jo opravi vsako nedeljo, odkar je oropano duhovnikov. Misijonar, ki je gledal ves ta prizor, je bil živo ganjen. Redko se mu je bil tako goreče kot tu dvignil iz srca klic: Moj Bog, pošli nam duhovnikov — misijonarjev, — Fides.

misli »Otvaj-rudišč, stvar pa še ni razrešena. Geološko pokrajina še ni raziskana.

Glavna ruda je bakrena, je pa tudi drugega rudnega blaga polno. Sedaj tu dobivajo tudi 80% vse svetovne produkcije radija, dasi so ga začeli kopati šele leta 1922. Dotlej so bili glavni producenti Češka, Portugalska, pozneje tudi Združene države s svojimi karnotkovimi slojišči v Utahu in Madagaskarju. Radijeva ruda vsebuje 50% U₂O₃ in jo predelujejo v Oolenu pri Antwerpenu; posamezne rudnine so smolna medlica, kurit, dewindtit, kassolit, soddit itd.; tovarniške metode so tajne in svet ne zve niti tega točno, koliko se producira. Tako kot nekdanj Benčanji za svoje steklarstvo v Muranu, tako hočejo sedaj Belgijci za ta »svoj dragoceni produkt ustvariti monopol, ki se ga ne bi mogel nihče dotakniti. Belgija ima še v istem ozemlju nenačete zaloge cinovih, kobaltovih in drugih rud, ki jih sedaj šele raziskujejo. Težave so s prometnimi sredstvi, toda moderna tehnika ne pozna več zaprek te vrste in prejšalissej se bo odprl svetovi vir bogastva.

Vidi se, kako je naša zemlja vsa polna bogastva, nezorana zemljica, dobra mati in hraniteljica neštetihi otrok! Za vse je blaga, za vse je prostora! In če za koga ni kruha, je kriva le družba, toda ne preobilica ljudi.

Vezani »Ilustrirani Slovenec« letnik 1930

se dobi v upravi Slovenca. Cena iz. v. Din 100, po pošti Din 120.

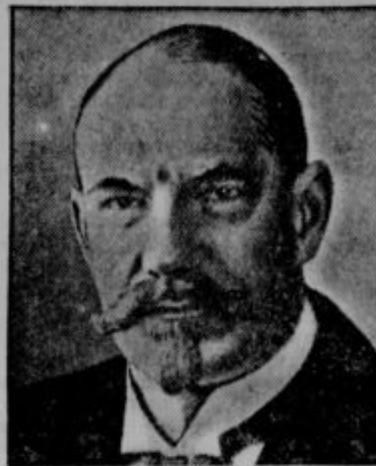
Po hripi treba okrepiti telo

čegar n. o. č. je izčrpana. Koncentrirana naravna krepična hrana

OVOMALTINE

kot dopolnilo vsakdanje hrane, je okusna in lahka jed, ki krepi telo, pa ne preobtežuje želodca.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših speerijah trgovah: mala škatlja Din 16.— srednja škatlja Din 32.—, velika škatlja Din 56.—, ekonomični zavoji Din 100.—.

Svinhufvud, ki je bil z 1 glasom večine izvoljen za predsednika finske republike.

Sviloprejsko čudo

Te dni so poročali listi o zanimivi prikazni, ki jo je bilo videti na razstavi sviloprejk v Veroni. Lansko pomlad je neki italijanski sviloprejek z nastavljenih polje jemal sviloprejske kokone. V svoje veliko začudenje je med kokoni opazil širok svilen trak, ki se je raztezal od enega konca do drugega. Ena izmed gosenic je torej spredla trak mesto kokona, kakršnih smo doslej bili navajeni v Evropi.

Stvar so si ogledali strokovnjaki in so ugotovili, da je med drugimi gosenicami bila zmešana zelo redka vrsta sviloprejk, ki jih je zelo malo po svetu. Rumensvileni, 7 cm široki in 5,80 m dolgi trak je bil čudovito nežen, prozoren, lahek kakor puh in močan kakor tkanina. Najbolj občudovanja vredno pri tej mojstrovini malega črvička je natančnost in točnost, s katero je gosenica svoje delo izvršila. Trak meri na vseh koncih točno 7 cm ter ni nikjer niti za majhen del milimetra širji ali ozji. Da je svilene nitke živalica mogla tako vitkati drugo v drugo, je morala po več tisočkrat ležati sem ter tja. Najbolj občudovanja vredno pa je to, da je mala gosenica ob robu traku, da ne bi se tkanina cefrala, ob obeh straneh in v vsej dolžini stala še 2 mm širok rob.

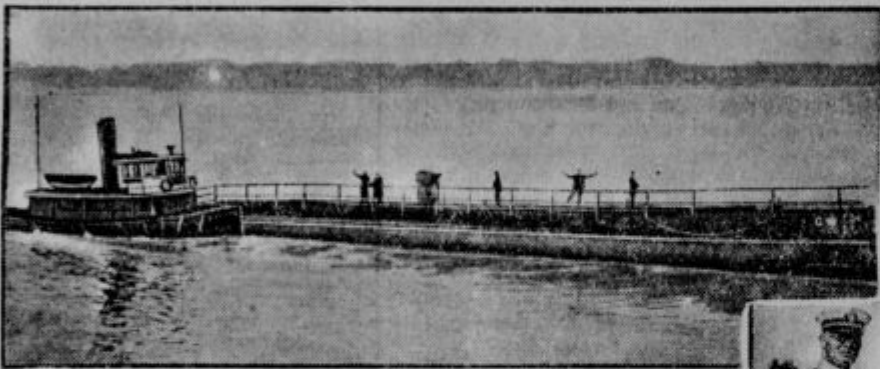
Po temeljitih preiskavah so ugotovili, da gosenica, ki je stala ta svileni trak, izhaja iz križanja med kitajsko in rumeno sviloprejkjo. Na letošnji poljedelski razstavi v Veroni bo ta mali čudež razstavljen.

Podčetrtek

Snežni zameti zelo škodujejo prometu. Tudi avtopromet mora prekiniti na vseh progah iz Podčetrčka od časa do časa, da se prepreči nesreča. Tako se je zvrnil v jarek avto, ki vozi v Zagreb, v bližini Podčetrčka. Poštni avto vozi zelo previdno in sigurno, kar je seveda zasluha večšega in dobrega šoferja Jožeta Velkavra, ki je obenem tudi izvrsten mehanik in bi zaslužil za svoje delo še posebno nagrado.

V splošnem vlada v vsem kozjanskem okraju neko mrtvilo. Ljudstvo je kar nekako potrto. Vzrok so slabe gospodarske prilike in pa denarna kriza. Na vsak način bo treba nekaj storiti v dobrobit ljudstva, da se odpomore težki krizi.

Čupan občine Imeno je podal ostavko iz zdravstvenih razlogov. Ker se ni imenoval njegov naslednik, vodi županske posle dosednji župan g. Jakob Prebil.

Wilkins pred startom na severni tečaj. Zgoraj: Podmornik »Nautilus«, v katerem nastopi Wilkins svoje potovanje na severni tečaj. Spodaj od leve na desno: Jules Verne, njegov vnuk, ki bo spremljal Wilkinsa in kapitan Wilkins. Desno: Wilkins pred poveljniškim stolpom na »Nautilu«.

Kulturni obzornik

Pesnitve Paula Valérya

Paul Valéry, ki velja za najbolj dovršenega pesnika našega časa, je bil širši krogom doslej skoraj neznan, ker so njegova pesniška dela izhajala v zelo omejenih nakladah. Šele pravkar izišli zvezek »Poésies«, ki ga je izdala Nouvelle Revue Française v običajni poljudni izdaji, nam nudi priložnost seznaniti se z liriko tistega moža, ki mu kritiki brez pridržka priznavajo prvenstvo.

Omeniti moramo, da Valéry ni le pesnik, marveč tudi eden najodličnejših mislecev in estotov sedanjega časa in da so njegovi eseji, zbrani v dveh zvezkih pod naslovom »Variétés«, njegovi dialogi »L'ame et la danse« ter »Euphémisme ou l'architecte« in prirovnati spis »Monsieur Teste« z dodatki, kakor tudi drugi podobni spisi, objavljani v vodilnih revijah, zlasti v »Commerce« in »Nouvelle Revue Française«, že nekaj let pristopni širši javnosti, tako da je bilo mogoče napraviti si o njegovi osebnosti in aforistični prozi kolikorotliko jasno sodbo, med tem ko je bil iz zgoraj navedenih razlogov Valéry kot pesnik, v svojem najvišjem svojstvu, prav do zadnjega časa znan le ozkemu krogu ljubiteljev in prijateljev, ki se pa niso plašili oznanjati na ves glas njegovo slavo.

Resnica je, da so Valéryjeve pesmi na prvi pogled neprodne in nerazumljive. Šele pri drugem, tretjem čitanju — in ako čitatelj posveti čitanju vso svojo pozornost — se mu odpre pot do razumevanja. Valéry, ki se je skrivaj pred širšo javnostjo kakor njegov učitelj in prijatelj Mallarmé — čigar delo je še danes le redkim ljudem poznano — se je tudi iz bojazni pred vulgarizacijo skrbno izogibal vsaki, še tako neznatni udomačeni ali obrabljeni frazi. Njegova dikcija je povsem samostojna, razplet misli odet v skrivnostno in do čela neizrabljeno obliko, jasni in prozorni zamisel umetelno obloženo z neprozornostjo. Toda sleherni

beseda, sleherni stavek zase in vsaka pesnitev kot celota posebej živi svoje popolno in točno opredeljeno življenje. Oblikovno na zunanje se poslužuje Valéry metričnega verza iz tradicionalnega pesništva, le vsebinsko se kaže njegova samostojnost in izvirnost, ki je popolna, organična in tudi kar besednega zvoka in metafore tiče, edinstvena.

Intelekt je Valéryju najvišja vrednota, življenje pa kazen, najhuja poguba. Iz abstraktnosti njegovega pesniškega gledanja — ki je pa kljub temu barvito, toplo in pestro — spoznamo sledeče temeljne umske in čustvene postavke: Vse življenje je nepopolno, toda ono je potrebno pogoj spoznanja, misli, tistega dobrega, ki nam da prenašati vse zle nadloge. Paul Valéry ne vidi popolnosti razen v ideji v Platonovem zmislu, in obstoječa realnost ni drugega nič kot spaka in ponižanje. Tako je Valéry prišel nujno do tolačenja izvirnega greha — a je gotovo šel predaleč. Povsem na krivem potu pa je, ko poudarja, da bi božja bit ostala popolnejša, ako bi bila ostala idealna, zakaj vsaka realizacija je nekaj padec. Kakor vidimo iz tega, je Valéry, ki sta mu znanstvo in umetnost najvišja vrhuna človeškega udejstvovanja ter oba enako pomembna, življenjski pesimist, ki se oprijemlje le z grenkim občutkom slabotnih državljanskih življenja.

Le vent se leve! Il faut tenter de vivre! Kakor je formalno in vsebinsko njegovo pesniško delo čisto, popolno in v sebi zaokroženo — čista umetnost — tako moramo hkrati ugotoviti, da sloni njegova filozofija, ki bi se morda dala nekako vzporediti Hegeljevi, na napačnih in prav zato krivih premisah, ker zahteva od človeka absolutnosti v vsakem pogledu, dočim je skoraj vsako bitje manj relativno kakor človek.

Knjiga »Poésies« vsebuje skoraj vse pesnitve, kar jih je Valéry stvoril: Album des vers anciens, La Jeune Parque in Charnes — med poslednjimi velevažno »La cimitière marine«, ki velja za njegovo pesniško in filozofsko izpoved in iz katere je posnet zgoraj navedeni tehtni verz.

Pripominjamo, da je bil rojen Paul Valéry v mestecu Cetté v južni Franciji 30. oktobra 1871 in

da bo torej letos slavil svojo šestdesetletnico. Sodeloval je kot dvajsetleten mladenič pri avangardističnih revijah tedanjega časa »Conquies« in »Centaure«, leta 1898 pa je utihnil in se posvetil zgolj matematičnim in filozofskim studijem. Šele leta 1917 se je spet oglašil kot pesnik, in sicer je tedaj objavil za opek prijateljski krog pesnitev »La jeune Parque«. — Leta 1925 je bil izvoljen na mesto Anatola Francea za člana francoske Akademije.

*

Maksim Sveta, Gazi Mustafa Kemal-paša.

Sarajevo 1931, Islamska Dionička Štamparija. Med velikimi osebnostmi, ki so se pojavile kot meteorji na obzorju najnovejših zgodovine, je turški »gazi« Mustafa Kemal-paša gotovo eden najzanimivejših pojavov. Iz razsula starodavnega turškega carstva, ki je pretlo postati popolno in je že vse kazalo, da otomansko carstvo izgine kot političen in naroden sestav brez sledu, je gazi rešil mnogo več nego so si vzele, ki so odločale o turški usodi po vojni, mogle misliti in predstavljati. Zgodovina nove Turčije, ki je delo tega moža in njegovih ožjih sodelavcev, zlasti njegovega znanega ministra Ismet-paše, je tako zanimiva in privlačna po svoji zavorzanosti kakor malo katera druga iz novejšega časa. To zgodovino je obširno popisal in z izvirnimi dokumenti opremil Kurt Ziemke v svojem znamenitem delu »Die Neue Türkei« Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart 1930, a življenje in delo Kemal-paše je izčrpno in mojstrsko obdelal Dagobert von Mikusch v knjigi »Gazi Mustafa Kemal — Zwischen Europa und Asien« (Paul List Verlag, Leipzig).

Na to poslednjo knjigo se je izdatno naslanjal prireditelj srbohrvaškega dela, čigar izid naznanimamo. Treba je poudariti, da je to delo kompilacija in je le škoda, da je za Sveta pri svojem delu prezrl Ziemkeja, ki bi mu bil mogel nuditi bistveno važnejšo oporo nego druga dela, ki jih je uporabljal.

V ostalem pa moramo pozdraviti pomembno publikacijo, ki bo gotovo zadostovala povsem

vsakomur, ki se hoče nekoliko orientirati v vprašanju sodobne Turčije. Knjigo krasi nekaj ilustracij, izdana je na najboljšem papirju in velja 35 Din. Naroča se v vsaki knjižarni ali pa pri založniku: Islamska Dionička Štamparija Sarajevo.

•

Wagner R.: Gremo v Korotan. Zbirka koroških spominov za mladino. Citanka o Koroški. Izdala in založila »Slomškova družba«, V Ljubljani, 1931. Str. 86. — Po dolgih letih je Slomškova družba končno vendarle oživila svojo »Mladinsko knjižnico«, ki jo je kmalu po prevratu tako lepo začela z Bevkovi »Pastirčiki«. Kakor začetek, tako je tudi nadaljevanje jako posrečeno. Učitelj Wagner se je bil namreč odločil, da izda kratke, za najmanjše šolarje namenjene monografije o posameznih pokrajinah, ki še vedno zdihujejo pod tujim jarmom. Že misel sama je jako posrečena. Kar sram nas mora biti, tako malo se zanimamo za one nesrečne naše brate, kjer se hočeta zatreči naš rod in naša beseda prav do zadnjih korenin. Sicer radi in pogosto prirejamo razne manifestacije, ki pa ostajajo navadno le — fraze in besede, resnične in dejanske ljubezni, živih k vnihi vezi, in z vse realnostjo pronica »vzajemnosti« pa čutimo žal vse premalo, zato je bilo naravnost potrebno, da smo končno dobili že za najnežnejšo mladino namenjena kratka, informativna dela o še neosvojenih svojih bratih. Pa tudi izvedel je Wagner to svojo zamisel več kot srečno. Med kratke, plastične in slikovite člančice o deželi, glavnih krajih, zgodovini, znamenitih koroških Slovencih, segah in navadah, narodnostnih prilikah itd. so posejane koroške narodne pripovedke, pesmi in uganke, krasi pa k ji žico lepa vrsta slik, med katerimi so pa žal nekatere za drugačen papir. Res, primernejšega dela za ta namen bi si skoraj ne mogli misliti in Slomškovi družbi smo zani lahko od srca hvalile. Ker je tudi vsa zunanja oblika izredno prikladna, smo prepričani, da bo posegala mladina po njej z največjim veseljem.

Ludovik Puš.

Čebelarstva zadruga

Razmere na trgu za čebelarstvo proizvode so tako neugodne, da se morajo izboljšati, in da moramo iskati sredstva za izhod iz krize.

Prav bo, če motrimo pereče vprašanje izhoda iz te krize od vseh strani. Citamo pomisleke glede zadruge, zato ni napačno, ako pogledamo tudi njene dobre strani. Od vsega početka naglašam, da je tudi za čebelarje, ki so zagovorniki zadruge, postranskega pomena, ali se njihove življenske potrebe v čebelarstvu uresničujejo pod društveno ali zadrugno streho. Ime je brez cene, a velike važnosti je vsebina imena, to se pravi način, po katerem se hoče izboljšanje doseči in jamstvo, da bo to izboljšanje temeljito in ne polovičarsko, da bo splošno in ne delno. Le tedaj, če bomo krizo vnovčevanja pridelkov v bistvu zagrabil in jo skušali rešiti na način, ki bo dosegel zadnjega hribovskega čebelarja in mu ponudil prav isto pomoč, kakor vsakemu čebelarstvu. Vse druge rešitve bodo muhe enodnevne. Teh pa ne moremo. Po dosedanjih izkušnjah čebelarji ne morejo pristati na to, da se dosednji način vnovčevanja medu in voska potom blagovnega oddelka uveljavijo, četudi po večini in nekoliko spremenjeni obliki kot zadovoljiva rešitev najbolj pereče zadeve slovenskih čebelarjev.

Morda je kdo naših čebelarjev, prebirajoč v »Slov. Čebelarju«: moj članek: »Kje je tista težava...?«, menil, da sem zavoljo pomanjkanja razlogov, s katerimi bi podprl snovanje zadruge, nastopil proti dosedanjemu sistemu v naši organizaciji. Toda takšno mišljenje je zmotno. Tudi meni je pri srcu le korist našega čebelarstva in prav nič drugega.

In edino ta želja mi nalaga ne ravno lahko nalogo zbirati podatke o obstoječih čebelarstvih zadrugah in utirati pot taki organizaciji pri nas. Se vedno sem namreč prepričan, da je edino zadruga ona združitev, kjer je do zadnjih odtenkov izvedeno geslo: vsi za enega eden za vse. To geslo se v zadrugi mora izvajati, sicer zadruge propade. Pri drugih organizacijah pa včasih gaženje tega načela organizaciji more celo koristiti. Pri zadrugi ne more biti govora o kaki sebičnosti. Kajti, če želim dobro sebi, želim prav isto, v isti meri in istočasno svojemu tovarišu; to pa ni sebičnost. Prav priznan slovenski zadrugni strokovnjak je v novem času zapisal, da kmetijsko zadrugništvo izključuje vsako sebičnost in lov za osebnimi dohodki (koledar Kmetijske zveze za leto 1931, stran 46). Isti pisec, ki mora imeti širok vpogled v zadrugništvo, pravi dalje, da ima danes zadrugništvo nalogo, da bolj kot prej skrbi za vnovčevanje kmetijskih pridelkov in za izvoz istih v inozemstvo.

Imam pred seboj podatke čebelarstvih zadrug iz Zagreba, Dubrovnika, Dunaja in Prage. Od nekaterih sem želel zvedeti točnejše podatke o poslovanju, da bi se na njihovih praktičnih izkušnjah mogel sestaviti podoben načrt o poslovanju zadruge. Vpoštevajoči vse prekoristne in uvaževanja vredne mišljaje smo pri novomeški podružnici sestavili tak podoben načrt o poslovanju zadruge, ki ga »Čebelar« na prošnjo ni priobčil. Zeleli smo čuti veliko mnenj, da se o to, kar je morda nepopolnega, izboljša in izpopolni.

Pri tej prilici moram pojasniti navedbo »Slov. Čebelarja«, češ, da je bila glava napaka pri snovanju zadruge, ker nismo bili poučeni o podrobnostih načrta zanj. Ugotavljam, da je novomeška podružnica že dne 22. oktobra 1929 predložila centralnemu odboru v Ljubljani osnutek pravilnika za zadrugo s prošnjo, da ga pro-

učti, razmnoži in razpošlje vsem podružnicam v pretrsi in morebitno spremembo. Niso nam ustregli in načrt je obležal v arhivu centralnega odbora, če ga niso vrgli v koš.

Zelo zanimiv je nasvet, ki smo ga prejeli od čebelarstva strokovnjaka, ki sam že več let vodi čebelarstvo zadrugo. Priporoča, naj se čebelarstvo združi v zadrugo in utemeljuje, da po zakonu društva ne morejo voditi javne trgovine (prodajanja in nakupovanja) in naj se zadruga vpiše v kako zadrugno zvezo. Do tako bo deležna raznih ugodnosti, zlasti oprostite vseh taks, vseh davkov in doklad in deloma poštne. Obstoječe podružnice — nadaljuje — postanejo podružnice zadruge. Zanje se odredi sodelovanje z zadrugo s posebnim pravilnikom.

To mnenje je zlasti značilno zatečajev, ker soglašajo s stališčem, ki ga zagovarja novomeška podružnica. Danes je to stališče nemara vrednejše vnovčevanja kakor kdaj poprej, ker nam preti nevarnost, da postane čeb. društvo, kljub negativni izjavi osrednjega odbora in podružničnih občnih zborov, vendar le odsek skupnega gospodarskega društva. Kakšna usoda bo doletela društvo, ko bo ponizano v brezpomemben odsek, ki ga bodo lahko ob vsaki priliki preglašovali, in kakšna nesreča bo zadela naš blagovni oddelček, ki se bo moral spojit z blagovnim oddelkom kmetijske družbe, o vsem tem ne bomo izgubljali besed.

Ako društvo pretvorimo v zadrugo, bomo v njej lahko v istem obsegu kot doslej, skrbeli za izobrazbo članov tudi v bodoče, poleg tega pa bo nudila še vsesplošno pomoč svojim članom pri vnovčevanju čebelarstvih pridelkov; izdajati bomo mogli tudi v bodoče svoje glasilo. Edino v zadrugi lahko računamo na državno pomoč.

Od druge čebelarstva zadruge v Jugoslaviji smo prejeli predlog, ki tudi zasluži pozornost. Sam predsednik dotične zadruge predlaga, da bi bilo potrebno osnovati v naši državi skupno, dobro organizirano centralno organizacijo za prodajo medu. Zeli, da bi to akcijo sporazumno izvedli in se pričeli o njej pogajati. To mnenje ima, po mojem prepričanju, dobro jedro v tem smislu, da bi kazalo združiti vse čebelarstva zadruge v državi, ki bi morale biti v svojem poslovanju sicer popolnoma svobodne in neodvisne, v neko višjo enoto. Ta, recimo zveza čebelarstvih zadrug kraljevine Jugoslavije, bi skrbela po željah in predlogih posameznih zadrug za regulacijo vnovčevanja čebelarstvih pridelkov v državi (n. pr. če bo imela neka zadruga blaga v zalogi preko potrebe, drugi ga bo po primanjloval, se bo obema brez konkurence mnogo odpomoci), dalje bi se brigala za stalne stike z »Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine«, po katerem bi izvedla in regulirala morebitni izvoz medu v inozemstvo itd.

Vse kar navajam so le na kratko označene misli, načrti in predlogi, kako bi si pomagali in se rešili. O vsem bo treba slišati mnenja čebelarjev članov društva, kajti za važne stvari gre in odloča naj vsak član po svojem prepričanju. Podružniški odbori naj tolačijo mnenje svojih članov, pa bomo kmalu na čistem. Izjavljam, da tudi jaz ne bom prej miroval, dokler ne bo odločitev. Ta mora biti taka, da bo v korist slovenskemu čebelarstvu. Tudi zame je to odločitev. Tega pa ne morem priznati, da sta pojma zadruga — društvo postranskega pomena. Beseda je res postranskega pomena, nikakor pa ne njena vsebina!

Članek je bil napisan za januarsko številko »Slovenskega Čebelarja«.

Likvidacija drž. obvez iz prejšnjih let. Belgrad, 18. febr. AA. Finančni minister je s svojim sklepom predpisal postopek o likvidaciji neporavnanih državnih obvez prejšnjih let do vstevnega 31. marca 1929 in postopek o likvidaciji neporavnanih državnih obvez leta 1929/30., ki iz kakršnih koli razlogov še niso mogli biti poravnane v določenem roku. Po zbranih podatkih finančnega ministrstva znašajo neporavnane državne obveze do vstevnega 31. marca 1929 48.7 milij. Din, neporavnane obveze leta 1929/30. pa 33.9 milij. Din. Na podlagi § 9. finančnega zakona za leto 1930/31., zlasti točke 1., je predpisal finančni minister postopek za poravnanje teh obvez, zlasti tole: Obveze, ki se iz kakršnih koli razlogov niso poravnale v določenih rokih, bo uredil naredbodajalec I. stopnje z izplačilom na državnih blaginjah ali pa svojih podrejenih blaginjah iz lastnih sredstev. Po pooblaščenju ne morejo prenesti na podrejene organe, nego ga morajo rezervirati zase, da bo možna evidenca o izdanih vsotah. Izplačila se morajo opraviti samo na podlagi pravilno likvidiranih dokumentov. Urejena morajo biti v kronološkem redu, tako da se najprej poravnajo izplačila starejšega datuma. Izplačila do 50.000 Din se izvrše takoj, za vsote, ki so večje od 50.000 Din, pa so naredbodajalec I. stopnje dolžni zahtevati prej dovoljenja finančnega ministra.

Opozoritev opekarnarskim podjetjem. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI opozarja lastnike opekarn in vodilno tehnično osebje opekarnarskih podjetij na tečaj za opekarnarje, ki ga priredi v času od 23. februarja do 7. marca t. l. v Ljubljani. Predavalec se bo o zgradbah opekarn, o strojni opremi in mehanizaciji obrata, o praktičnem obratovanju v opekarni, o tehniki sirovin in kuriva in o knjigovodstvu. Predvideno je razen tega še specialno predavanje o opekarnarstvu. Tečaj se bo vršil v popoldanskim in večernim urah v priložni sejni dvorani Zbornice za TOI v Beethovnovi ulici št. 10. Na željo udeležencev pa se bodo predavalne ure po razgovoru o priliki otvoritve tečaja lahko še izpremenile, odnosno se bodo vršila predavanja tudi v dopoldanskem času, tako da se bode trajanje tečaja skrajšalo za nekaj dni in s tem olajšal obisk. Prostih je še nekaj mest in vabilno interesente, ki se še niso prijavili, da to store nemudoma, odnosno da se zglase osebno 23. t. m. ob 15 popoldne v tečaju.

Konkurz je razglašen o imovini zapuščine Černe Blaža, zid. mojstra v Ljubljani; prvi zbor upnikov 21. febr., oglasiti se je do 21. marca, ugotov. narok 28. marca. — Nadalje o imovini Vane Edvarda, trgovca v Laškem; prvi zbor upnikov 3. marca, ugotovitveni narok 31. marca, oglasiti se je do 20. marca.

Borza

Dne 18. februarja 1931.

Denar

Tudi danes so devizni tečaji bili slabši. Promet je tudi nazadovol in ga je bilo še največ v devizi London. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, dočim je Berlin, Curih, Dunaj, London in Prago dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2279 bl., Berlin 1348—1351 (1840.50), Bruselj 790.96 bl., Budimpešta 990.96 bl., Curih 1494.4—1097.4 (1095.90), Dunaj 796.86—799.86 (798.96),

London 275.44—276.24 (275.84), Newyork 56.68 bl., Pariz 221.58—223.58 (222.58), Praga 168.11 bl., Trst 296.00—298.09 (297.05).

Zagreb. Amsterdam 2279 bl., Dunaj 796.86—799.86, Berlin 1348—1351, Bruselj 790.96 bl., Budimpešta 990.96 bl., London 275.44—276.24, Milan 296.20—298.20, Newyork 56.68, Praga 168.11, Trst 296.00—298.09.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 3.96 milij. Din. Belgrad. Amsterdam 2276—2282, Budimpešta 989.46—992.46, Berlin 1348—1351, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.86—799.86, London 275.44—276.24, Newyork 56.68—56.78, Pariz 221.58—223.58, Praga 167.71—168.51, Trst 296.20—298.20.

Curih. Belgrad 9.1275, Pariz 20.31, London 25.17125, Newyork 518.175, Bruselj 72.18, Milan 27.1725, Madrid 51.10, Amsterdam 207.92, Berlin 123.14, Dunaj 72.80, Stockholm 138.70, Oslo 138.57, Kopenhagen 138.575, Sofija 3.75, Praga 15.3375, Varšava 58.05, Budimpešta 90.425, Atene 6.70, Carigrad 2.45, Bukarešt 3.0825, Helsingfors 13.025.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala danes v glavnem neizpremenjena. Le 8% Bler. posojilo je bilo slabše, kar je v zvezi z novim odlomkom finančnega ministrstva, da je treba za nakup dolarskih papirjev vložiti prošnjo pri tem ministrstvu. Prometa je bilo malo. V bančnih papirjih je bil običajni zaključek v delnicah Poljubanke po neizpremenjenem tečaju 56, nadalje je bila zaključena Jugobanka po 78 in Unionbanka po 194.25. V ostalih bančnih papirjih ni bilo prometa. Med industrijskimi papirji je ostal Guttman neizpremenjen in zaključen po 145, nadalje je bila čvrsta oveska Sečerana, ki je bila zaključena po 285. Brodska trgovina vagonov je bila zaključena po 85 in je bila ravnotako čvrsta.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92.50 bl., 7% Bler. pos. 82 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 125 den., Prastrediona 980 den., Kred. zavod 170—180 den., Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Split cement 350—400, Ruše 200—230.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86.50—87.50, agrarji 52 bl., vojna škoda ar. 417.5—418.5 (417.5), kasa 417—418.50, 2. 417—418. 3. 418 bl., 4. 5, 6. 417.50 bl., 8% Bler. pos. 91.75—92 (92), 7% Bler. pos. 81.50—82, 7% pos. Drž. hip. banke 81.50—82 (81.75), 6% Bler. ob. 69—69.25 (69). Bančne delnice: Ravna gora 80 den., Katoliška 36—38, Poljo 56—57 (56.25), Kreditna 125—129, Union 194.25—194.50 (194.25), Jugo 77.50—78 (78), Ljublj. kred. 125 den., Medjunarodna 68.50 den., Narodna 8175—8300, Obrtna 36 den., Prastrediona 975—980, Etno 135 den., Srbska 194.50—196, Zemaljska 133—136, Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttman 142—145 (145), Slavonija 200—202, Našice 900—1010, Danica 95—97, Pivara Sar. 190—200, Drava 236—240, Sečerana Osjek 275—285 (285), Nar. ml. 20 den., Osl. ljev. 220 den., Brod. vag. 84—85 (85), Union 68—75, Vevče 129 den., Isis 41—45, Ragusa 880—890, Oceanla 20 bl., Jad. plov. 550 den., Trboveljska 342—347.50.

Belgrad. Narodna banka 8000—8100, agrarji 50.50—52, vojna škoda 416—417.25 (417), 2. 417.50 bl., 6% Bler. ob. 69.50 den., 7% pos. Drž. hip. banke 82—82.50.

Sport

ČASTNI VEČER DR. ŽIZKU

Danes zvečer ob 20 priredi JZSZ svojemu soubastovitelju častni večer v beli dvorani hotela Uniona. Dr. Žizak, eden prvih športnih delavcev, bo prejel zlat športni znak JZSZ. To dr. Žizak kot neumoren športni delavec tudi zasluži. Prvi je prišel delati v športnih organizacijah, ki imajo velik pomen za tujski promet. Zato je tudi JZSZ izbrala današnji večer kot častni večer, kajti jutri se že prično tekme v Bohinju, ki bodo imele velik propaganden značaj za celo Gorensko. K proslavi vabi zveza vse prijatelje zimskega sporta.

MEDKLUBSKA SANKASKA TEKMA NA LJUBELJSKI CESTI

dne 1. marca.

Tekmuje se v treh kategorijah in sicer: I. enosedežno dame; II. enosedežno gospodje; III. dvosedežno. — Start bo ob 15 pri cerkvi sv. Ane nad Tržičem. Zrebanje bo istotam ob 14. Prijave se sprejemajo v športni trgovini Rud. Stranjsky v Tržiču do vključno 21. t. m. do 19. Prijavnina znaša 10 Din. V vsaki skupini prejme zmagovalce krasno darilo. Tekmujejo samo člani, verificirani v JZSZ.

Trg. športni klub Slovan. I. Redni občni zbor kluba se bo vršil v soboto 21. t. m. ob 8 v matični sobi gostilne »Sokole«. Ker je to I. redni občni zbor kluba, se pozivajo stari in novi člani, da se ga udeležijo. — Tajnik.

ANGLEZI NE ODNEHAJO

Redko beremo, da bi tudi poslanci podpirali športna stremeljenja, kajti običajno se v javnosti še danes sportu ne priznava potrebna pomembnost. Ni še dolgo tega, kar je doživela angleška vlada neprijetno presenečenje v obliki krepkih napadov s strani poslancev raznih strank. Angleška vlada namreč ni bila naklonjena predlogu, po katerem bi naj država z 22 milj. Din podprla udeležbo Angležev pri najvažnejši evropski letalski tekmi za Schneiderjev pokal. Angleški aeroklub je imel po tej vladni odločitvi sejo, katere rezultat je bil javna spomenica. V tej se je posebno poudarjala velikanška škoda, ki preti angleški letalski industriji za slučaj, ako se Angleži ne udeležijo omejenega tekmovanja. Ni bil zaman ta poziv, kajti lady Houstonova, bogata vdova, je darovala klubu v ta namen kar 27 milijonov Din. Finančna stran te akcije se je s tem dovoljno zavarovala. Angleška vlada pa po tej velikodušni gesti ni več nasprotovala želji aero-kluba in MacDonald je dal dovoljenje k pripravi za te letalske tekme. Najprej bodo očistili in pripravili obe vodni letali, ki sta sodelovali že pri takih tekmah leta 1929, poleg tega pa gradijo še novo letalo, ki bo do zaželenega termina tudi pripravljeno. Dvakrat že so si Angleži priborili omenjeni Schneiderjev pokal. Pravijo pa, da je tudi letos angleška zmaga sigurna, kajti Italijani in Francozi, ki bodo tudi sodelovali, niso v teh stvarih tako preizkušeni.

Ne samo v zraku, temveč tudi na vodi nocoje zaostati vztrajni Angleži. Gre tu predvsem za hitrostni višek. Lansko leto je moral umreti znani angleški dirkač Sir Segrave, ko je s svojo »Miss Anglijo« na Irskem postavil nov svetovni rekord. V istem motornem čolnu pa se že dolgo pripravlja vreden naslednik umrlega, Kaye Dou, ki hoče Segravejev rekord še izboljšati. Že pri prvem poskusu je Kaye Dou uspel in omenjeni čoln je prav gotovo sposoben doseči »bajne hitrosti«. Kaye Dou ima med svojim osebjem tudi moža, ki je po čudovitem naključju ostal živ pri ponesrečeni vožnji majorja Segraveja. Glavni poskus v dosegu novega svetovnega hitrostnega rekorda v vožnji z motornim čolnom pa se bo vršil v Buenos Airesu, kamor je tudi že odpotoval waleski princ.

Začudili smo se tudi, ko se je pred kratkim angleškemu dirkaču Campbellu posrečilo postaviti nov hitrostni višek v vožnji z avtomobilom. Umrl Sir Segrave se je moral tudi tu umakniti svojemu nasledniku, ki je dosegel brzino 396 km na uro (preje 372 km). Tudi Campbellu so finančne skrbi delale mnoge težave, ki bi jih ne mogel premagati, če bi mu ne priskočili na pomoč z denarnimi sredstvi bogati ameriški ljubitelji avtomobilskega sporta. Pomisliti moramo namreč, da so taki poskusi zelo dragi. Ne računajmo niti dirkalnega avtomobila, ki stane ogromne vsote, toda tudi policija nekaj stane, kajti tekmovalni prostor mora biti dobro zavarovan, da se ne primeri kaka nesreča. Policija zahteva za vsaki dve uri takih poskusov kar 52.000 Din. Kolikokrat pa taka vsota zapade brez vsake koristi, kajti morebiten dež razmoči za napovedan dan teren tako, da je poskus nemogoč, denar pa je pripravljeni policiji treba vendar izplačati.

Ne samo športno navdušenje je vzrok tej angleški delavnosti, ki ji ne najdemo več primere, temveč tudi skrb za lastno industrijo daje Angležem pobudo za nevarnost polno delo. Angleži vedo, da zmaga angleških motorjev pomenja obenem tudi zmago angleške motorne industrije, ki je danes poleg nemške najbolj ugledna na svetu.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 81—83, Newyork: 8% Bler. posojilo 92—93, 7% Bler. pos. 81.25—82, 7% pos. Drž. hip. banke 81—81.75.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 92.05, Wiener Bankverein 16.50, Creditanstalt 47, Escompteges. 158.90, Zivno 89.30, Alpine 18.75, Trboveljska 42, Leykam 3.50, Rima Murany 63.75.

Žitni trg

Kupčija z žitom ne beleži nikake izpremembe v tendenci in tudi cene so ostale neizpremenjene. Povpraševanja je zelo malo. Koruza je mednarodno še vedno čvrsta, čeprav so romunske ponudbe znatne, vendar pri znatnem povpraševanju ne tlačijo cen.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 12 vagonov pšenice, 2 vagona ječmena, 10 vagonov koruze, 5 vagonov moke. Tendence mirna.

Budimpešta. Tendence prijazna. Promet miren. Pšenica marec 14.86—14.89, zaklj. 14.86—14.87, maj 14.87—15.06, zaklj. 14.88—14.99, rž marec 11.21—11.28, zaklj. 11.24—11.26, maj 11.26—11.34, zaklj. 11.30—11.34, koruza maj 12.28—12.35, zaklj. 12.36—12.38, tranz. maj 9.75, zaklj. 9.75—9.80.

Živina

Ljubljanski sejem 18. febr. Na današnji ljubljanski sejem je bilo prignanih (v oklepajih število prodanih glav): 90 (5) konj, 40 (6) volov, 14 (4) krav, 4 (1) teleta in 69 (4) prašički za rejo. Radi izredno slabega vremena (ponožni dež in razmehčane ceste) je bil dogon zelo slab, kupčija pa še slabša. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene, le za prašiče so se dvignile. Notirali so: voli I. 8.25, II. 7.50, III. 7, krave debele 5—6, klobasarije 3—4, teleta 10—11 Din (vse za kg žive teže); konji 800—5000 Din po komadu, prašički za rejo 150—200 Din; pršutarji 9—9.50—10 Din za kg žive teže.

Za čas

GRIFE
Vas varujejo
ANACOT-PASTILE

Dobivajo se v vseh lekarnah.
Cena malega zavitka 8 Din, velikega 15 Din
Varujte se ponaredb!

Radio

KAKO PA MÜHLACKER?

Nemški poslušalci z Mühlackerjem niso preveč zadovoljni. Fading je marsikje zelo občuten, da postaje sploh ne slišijo. Najboljši rezultat je javil otok Helgoland, v Severni Nemčiji pa moti Hamburg. Sprejem je tudi zelo slab v industrijskih krajih na Sakskem in v Westfalski, med tem ko je izvrsten v Češkoslovaški, pa tudi pri nas. Nasproti pa Mühlacker sam moti sprejemanje Strasbourga, Londona-Regional in Alžirja. V okolici postaje pa je sprejemanje tujih postaj skoraj nemogoče. Verjetno je, da bodo poskušali te nedostatke po možnosti odpraviti.

Radio bo spremenil japonščino.

Japonska se je odločila, da bo zgradila šest velikih postaj in dvajset krajevnih postaj. Razlog temu velikopoteznemu sklepu je predvsem ta, da se paralizira vpliv sovjetskih postaj na azijsko obalo. Vendar bo imel japonski radio zelo čudno stališče napram japonskemu jeziku. Znano nam splošno ni, da obstoja japonščina iz dveh delov iz besednega zaklada, ki se ga poslužujejo moški in iz besednega zaklada, ki je namenjen ženskam. Za netaktno velja, ako se mož poslužuje »ženskih« izrazov in narobe. Težava pa se ne neha kar tu. Obstoja še razlika v izražanju služabništva in gospode, pismenih in nepismenih ljudi, razlika zlasti med književnim in govorjenim jezikom. Radio se je torej znašel v silni dilemi. Kaj naj store napovedovalci? Stvar je bila kmalu rešena in obeta biti epohalna za Japonce. Baš radio je dal pobudo, da se ustvarja nov, zaenkrat radijski jezik, ki vsebuje elemente iz vseh narečij in govoric in tvori več nego kompromis. Zakaj ta jezik se pojavlja polagoma tudi v javnem in vsakdanjem življenju, kjer posredno družijo in približuje vse sloje, pa tudi oba spola. Tako je imel radio na Japonskem še prav svojevrstno poslanstvo, ki ga bo, tako menimo, docela izvršil.

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 19. februarja: 12.15 Plošče (slovenske pesmi — dunajska glasba). — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Čas, plošče, borza. — 17.30 Otroška ura, radio tetka. — 18. Plošče. — 18.30 Drago Uloga: Gimnastične vaje. — 19. Dr. Mirko Rupel: Srobrvaščina. — 19.30 Dr. Valter Bohinc: Nekaj o potresih. — 20. Pero Horn: Duševna vzgoja otroka. — 20.30 Brahmsov večer: Uvodno besedo govori Pavel Šivic. Samospeve poje Marjan Rus. — 21.30 Citrski tercet »Vesna«. — 22.15 Casovna napoved in poročila. — 22.30 Harmonika solo, g. Avgust Stanko.

Petek, 20. februarja: 12.15 Plošče (Arije jugoslovanskih umetnikov, serenade). 12.45 Dnevne vesti. 13. Čas, borza, 17. Radio orkester. 18.30 P. de R. Tominec: Redovništvo v srednjem veku. 19. Dr. Lovro Sušnik: Francoščina, 19.30 Gospodinja ura: Stročnice (Krekova gosp. šola). 20. Večer radio orkestra. 22. Casovna napoved in poročila.

Drugi programi

Petek, 20. februarja:
Belgrad: 12.35 Radio orkester. 16. Plošče. 17.30 Narodne pesmi. 18. Popoldanski koncert. 20. »Cirkuška atrakcija«, komedija. 20.30 Iz opere »Prodana nevesta«. 21.30 Koncert (celo in klavir). 22.50 Večerni koncert radio orkestra. — Zagreb: 17. Prens glasb. eiz kavarne. 20.30 Koncert (Belgrad). 22.40 Plesna ura. — Budapest: 12.05 Koncert orkestra. — 17.20 Piano in violine. 18.45 Koncert ciganskega orkestra. 19.30 Prens opere. — Dunaj: 15.25 Popoldanski koncert. 19.30 Zgodovina plesa III. 20. »Poljska krč«, opereta, O. Nedbal. 22.30 Večerni koncert. — Milan: 12.15 Pesta glasba. 19.30 Pesta glasba. 21. Pester koncert. — Praga: 19.40 Pesti. 20.15 Varšava. 22.20 Moravska Ostrava. — Langenberg: 13.05 Opold. koncert. 17. Popoldanski koncert. 19.45 Večerna glasba. 21. Drama. 0.30 Pevski koncert. — Rim: 12.45 Ljublj. glasba. 17. Instr. koncert. — Berlin: 17.35 Avstrijske narodne pesmi (alt in klavir). 19. Plesni večer. Katowice: 17.45 Popoldanski koncert. 20.15 Varšava. — Mühlacker: 19.15 Trio. 21.15 Koncert. 22.35 Zabavna glasba. — London: 17.15 Orkester. koncert. 21. Koncert vojaške godbe. 22.50 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 19. Plošče. 19.15 Praga. 22.20 Radio orkester. — Leipzig: 16.30 Popoldanski koncert. 19.15 Inzeriranje — umetnost. 21.10 Koncert: Schubert.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 19. februarja: DIVJI LOVEC. Red C. Petek, 20. februarja: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 19. februarja: HASANAGINICA. Red E. Petek, 20. februarja: Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 19. februarja ob 20: KARL IN ANA. Ab A. Premijera.

Petek, 20. februarja: Zaprt.

Iz društvenega življenja

»Ljubljana« ima drevi ob osmih občni zbor. Sadjarska podružnica Vič sporoča, da tudi drevi odpade predavanje.

S

Urednik. Franc Kremžar.